

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Politologických studií

Katedra Politologie

Bakalářská práce

2019

Boris Wilde

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Politologických studií

Katedra Politologie

**Zmeny v bezpečnostnej politike EÚ: Európsky program
v oblasti bezpečnosti 2015 – 2020**

Bakalářská práce

Autor práce: Boris Wilde

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Karlas, M.A., Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 5.5 2019

Boris Wilde

Bibliografický záznam

WILDE, Boris. Zmeny v bezpečnostnej politike EÚ: Európsky program v oblasti bezpečnosti 2015 – 2020. Praha, 2019. Bakalárska práca. Karlova Univerzita, Fakulta sociálnych vied. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jan Karlas, M.A., Ph.D.

Rozsah práce: 76 840 znakov

Anotace

Program v oblasti bezpečnosti na obdobie 2015 - 2020 predstavuje zásadný strategický a koncepčný dokument. EÚ sa v ňom snaží postihnúť novú a komplexnú povahu súčasných bezpečnostných hrozieb. Účelom tejto práce je zhodnotiť, či a na koľko sa vo vybraných oblastiach EÚ darí naplniť ciele vychádzajúce z tohto dokumentu. Vybranými oblasťami pre účely tejto práce je pritom boj proti terorizmu a boj proti organizovanému zločinu. Ide o dve, z troch hlavných priorít programu. Príčinou výberu práve týchto priorít je, že terorizmus má s organizovaným zločinom v súčasnosti množstvo spoločných znakov a dochádza k ich častému prekryvaniu. Pre účely tejto práce je v oblasti boja proti terorizmu za cieľ považované vybudovanie schopnosti predchádzať teroristickým útokom. V oblasti boja proti organizovanému zločinu je cieľom zase obmedziť materiálne a geografické pôsobenie organizovaných zločineckých skupín operujúcich v EÚ. Tretím, spoločným cieľom je vybudovanie takzvanej bezpečnostnej únie. Tento cieľ reflektuje snahu EÚ stať sa na poli bezpečnosti relevantným aktérom a poskytnúť členským štátom v tejto oblasti určitú nadhodnotu. Práca má prispieť ku kritickej diskusii ohľadom reálneho prínosu a reálnych možností tohto a podobných politických dokumentov.

Annotation

European Agenda on security for the years 2015 - 2020 represents an important strategical and conceptual document. The EU is trying to capture the new and complex nature of current security threats. The purpose of this work is to evaluate if and to what extent is the EU successful in fulfilling the goals that stem from this document. The fields chosen for the purposes of this work are the fight against terrorism and fight against organized crime. Those represent two out of three main priorities of the programme. The reason for choosing these priorities is that currently they share a lot of common traits which often overlap. The goal considered for the purposes of this work in the field of fight against terrorism is the ability to prevent terrorist attacks from happening. Secondly, in the field of fight against organised crime the goal is to restrict the materialistic and geographical influence of organised criminal groups operatin in the EU. Third common goal is the creation of the so called security union. This goal reflects the EU efforts to become a relevant actor in the field of security and to give the member state a certain surplus value in this field of work. The work aims to contribute to a critical discussion concerning the real contributions of this and similiar political documents.

Klíčová slova

Európska únia, Terorizmus, Organizovaný zločin, Bezpečnostná únia, Program v oblasti bezpečnosti

Keywords

European union, Terrorism, Organised crime, Security union, Agenda on security

Title

The changes in EU security policy: Agenda on security 2015 – 2020

Poděkování

Na tomto mieste by som rád poďakoval pánovi docentovi Karlasovi, ktorému vďačím za trpezlivosť a množstvo cenných rád, ktoré mi umožnili prácu dokončiť.

Obsah

Úvod.....	2
1 Analytický rámec	7
2 Boj proti terorizmu	9
2.1 Kontext.....	9
2.2 Implementácia	11
2.3 Výsledky	18
3 Boj proti organizovanému zločinu	22
3.1 Kontext.....	22
3.2 Implementácia	27
3.3 Výsledky	32
4 Hodnotenie cieľov	37
4.1 Predchádzanie útokom	37
4.2 Obmedzovanie pôsobenia zločineckých skupín	38
4.3 Vytvorenie bezpečnostnej únie.....	39
Záver	41
Použitá literatúra.....	42
Teze bakalárske práce	52

Úvod

Účelom tejto práce je poukázať na zmeny v bezpečnostnej politike EÚ a to v kontexte Európskeho programu v oblasti bezpečnosti na obdobie 2015 až 2020 vo vybraných oblastiach. V práci bude na vybraných oblastiach preskúmaný proces implementácie tohto programu a taktiež budú zhodnotené reálne výsledky právnych a politických opatrení učených na jeho podklade. Tieto zistenia následne poslúžia k posúdeniu, či sa EÚ podarilo naplniť ciele spojené s dokumentom.

Práca je štrukturovaná do troch kapitol. V prvej kapitole s názvom *Analytický rámec* objasním, ako budem pri hodnotení dokumentu postupovať. Jadrom práce sú druhá a tretia kapitole, z ktorých je každá venovaná jednej vybranej oblasti špecifikovanej dokumentom. V poslednej kapitole bude na základe zhromaždených poznatkov vyhodnotené, či a na koľko bol tento program v jednotlivých bodoch úspešný.

Táto práca by ako taká mala prispieť ku kritickej diskusii ohľadom reálneho prínosu tohto a iných podobných dokumentov. Základným východiskom je, že politické dokumenty majú v niektorých prípadoch ciele nastavené tak, že možnosť presadiť ich je vzhľadom na existujúce nástroje len obmedzená. Na jednej strane, to môže predstavovať pozitívny impulz a to v prípade, že zjavne nedosažiteľné ciele poslúžia ako hnací motor prehlbovania a rozširovania spolupráce. Na strane druhej, môžu takéto ciele konfrontované so skutočnými výsledkami pôsobiť ako zdroj dezilúzie a zapríčiniť tak stratu dôvery v už existujúce štruktúry.

V júni 2014 vyzvala Európska rada Komisiu, aby preskúmala stratégiu vnútornej bezpečnosti EÚ z roku 2010 a do polovice roku 2015 ju aktualizovala. Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci na svojom zasadnutí v decembri 2014 stanovila svoje priority pre obnovu stratégie. Vo svojom uznesení zo 17. decembra 2014 Európsky parlament žiadal, aby nová stratégia bola zameraná do budúcnosti a aby ju bolo možné ľahko prispôbiť meniacej sa situácii a to na základe spoločného prístupu naprieč Úniou. To umožní riešiť otázky týkajúce sa problematiky zahraničných bojovníkov, kybernetickej bezpečnosti, obchodovania s ľuďmi, organizovanej trestnej činnosti, prania špinavých peňazí a korupcie. Európsky program v oblasti bezpečnosti na obdobie 2015 – 2020 (*d'alej „agenda“ „dokument“ „program“*) je koncepčný dokument, ktorý Európska komisia pod vedením Jeana-Claude Junkcersa predstavila ako reakciu na tieto výzvy dňa 28. apríla

2015 a v júny toho istého roku ho Rada EÚ spolu s Európskym parlamentom schválili. Podpredseda Európskej komisie Frans Timmermans v tejto súvislosti vyhlásil: "Terorizmus, organizovaný zločin a kyberkriminalita sú komplexné a vyvíjajúce sa bezpečnostné hrozby, ktoré prekračujú európske hranice. Je preto na čase, aby sme my Európania lepšie a tesnejšie spolupracovali, aby sme zaistili bezpečnosť našich občanov." V podobnom duchu sa vyjadril aj Komisar pre migráciu, vnútorné veci a občianstvo Dimitris Avramopoulos: " Európsky program bezpečnosti, sa zameriava na oblasti, v ktorých môže Európska únia priniesť skutočné výsledky. Tento program nie je len reakciou na nedávne tragické udalosti. Jedná sa o obnovenie našej spoločnej bezpečnostnej stratégie v novom politickom a právnom prostredí, v ktorom sa všetci zhodujeme na tom, že si musíme vzájomne dôverovať, efektívne koordinovať našu činnosť a vymieňať si informácie pre riešenie vyvíjajúcich sa hrozieb. "Program ako taký vychádza zo Strategických smerov 2020 a priamo nadväzuje na predchádzajúcu Stratégiu vnútornej bezpečnosti EÚ pre obdobie 2010 - 2014 pričom jasne deklaruje, že ciele stanovené v tomto dokumente ostávajú v platnosti.¹

Súčasný program ma za vlastný cieľ postihnúť novú medzinárodnú a medzi odvetvovú povahu (1) terorizmu, (2) kyberkriminality a (3) organizovaného zločinu ako oblastí, ktoré sú navzájom značne prepojené. Výsledkom by mal byť európsky priestor vnútornej bezpečnosti, kde budú plne garantované základné práva. Program plne počítal s rámcom vytvoreným Lisabonskou zmluvou a skôr, ako na tvorbu nových nástrojov, sa sústredil na zefektívnenie a posilnenie tých existujúcich. V programe bolo stanovených päť kľúčových zásad, ktoré implementácia tohto programu vyžaduje tj.: (1) zaistenie plného dodržiavania základných práv (2) pre posilnenie dôvery občanov: transparentnosť, zodpovednosť a demokratická kontrola (3) lepšie uplatňovanie existujúcich právnych nástrojov (4) väčšia súdržnosť medzi jednotlivými agentúrami a medzi odvetvový prístup (5) prepojenosť vnútorných a vonkajších aspektov bezpečnosti. Popri pomerne abstraktne formulovaných zásadách a širokom okruhu priorít, program stanovuje aj niektoré o niečo konkrétnejšie opatrenia. Ide hlavne o: (1) boj proti radikalizácii (2) aktualizácia rámcového rozhodnutia o terorizme (3) opatrenia proti financovaniu zločincov (4) posilnenie dialógu s IT odvetvím (5) silnejší právny rámec pre strelné zbrane (6) posilnenie nástrojov pre boj

---

¹ EUROPEAN COMMISSION. Press release: Commission takes steps to strengthen EU cooperation in the fight against terrorism, organised crime and cybercrime. 1. Štrasburk: EU, 2015, 3 s. IP/15/4865. s. 1-2
Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4865_en.htm

s kyberkriminalitou (7) Navýšenie kapacít Europolu.²

Aktuálny program v oblasti bezpečnosti predstavuje významný text, a to najmä vďaka jasnému vymedzeniu hodnotovej orientácie EÚ. Predstavitelia EÚ v ňom sformulovali jednoznačné stanoviská k problémom, ktoré dlhodobo polarizujú európsku spoločnosť. Nedostatkom tohto dokumentu by ale mohol byť, a to aj napriek v ňom často implicitne skloňovanej flexibilita či inovatívnosti, že v zásade text nepredstavuje zásadnú koncepčnú zmenu a do istej miery, len recykluje už existujúce mechanizmy, ktoré sa v minulosti ukázali byť nie vždy dostatočne efektívnymi. Je pre to zásadnou otázkou, do akej miery sa na základe tejto agendy darí účinne naplňať deklarované ciele a vytvárať priestor bezpečnosti. Aj keď je agenda platná až do roku 2020 a hodnotenie sa môže zdať predčasné, blížiac sa voľby do Európskeho parlamentu môžu zmeniť rozloženie síl a oslabiť tak politickú vôľu ďalej presadzovať riešenia na európskej úrovni.

Z dôvodu, že je dokument pomerne komplexný, som z troch priorit program vybral dva, ktorým sa v tejto práci budem venovať. Na vybraných oblastiach sa dá problematika spojená s dokumentom pokryť čo najreprezentatívnejšie a navyše, spolu úzko súvisia. Ide o boj proti terorizmu a boj proti organizovanému zločinu.

Dôvodom takejto voľby je, že tieto dve oblasti majú viaceré spoločné rysy a navzájom sa vo výraznej miere ovplyvňujú. Sú napríklad považované za najzávažnejšie trestné činy s cezhraničnou pôsobnosťou. Zhodu nájdeme aj v prostriedkoch typických pre oba tieto skupiny trestných činov, ide o násilie, vraždy, vyhrážanie a ozbrojené útoky. Ďalším spoločným rysom je napríklad, že rovnako ako teroristi, tak aj ľudia zapojení do organizovanej trestnej činnosti pôsobia na rovnakých ilegálnych trhoch. Ide napríklad o ilegálne obchodovanie so zbraňami, drogami, diamantmi alebo falošným tovarom. Pôsobenie na týchto trhoch a vzájomne obchodovanie, tak obom týmto skupinám prináša zisk a umožňuje im pokračovať v trestnej činnosti a rozširovať ju. Miera prelínania činností zločineckých skupín a teroristických skupín, ktorú akcentuje aj samotný dokument, tak nedovoľuje skúmať tieto dva fenomény úplne izolovane. Neide pri tom len o horizontálne prepojenie týchto dvoch fenoménov. Vo vertikálnom vzťahu platí, že organizovaná trestná činnosť je kľúčovým prostriedkom pre terorizmus, prostredníctvom

---

² EUROPEAN COMMISSION. The European Agenda on Security. 1. Strasbourg, FR: EU, 2015, 21 s. COM(2015) 185 final. s. 2-18 Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>

ktorého si teroristi obstarávajú zbrane a finančné prostriedky.³

Toto prepojenie terorizmu a zločinnosti je reflektované aj v zahraničnej odbornej literatúre. Teoretický koncept s názvom *terror-crime nexus*, sa objavil už počiatkom 90. rokov, ako reflexia nových pomerov po rozpade ZSSR spojených s globalizáciou. V týchto časoch zrodila nového informačného veku a výrazných geopolitických zmien si analytici všimli, že teroristi a zločinecké skupiny si začali navzájom prispôbvať modus operandi, v záujme lepšieho dosahovania vlastných cieľov. Od tej doby, bol v rámci tohto konceptu rozlíšené tri prístupy k prepojeniu terorizmu a organizovanej trestnej činnosti. Prvým z nich je prístup zdorazňujúci inštitucionálne prepojenie.⁴ Tamara Makarenko identifikovala tri typy inštitucionálnych väzieb medzi zločinnými a teroristickými skupinami a určila ich postupnosť. Za prvé, že teroristi a zločinci utvárajú transakcionalistické koalície, kde si sú v rámci obmedzenej spolupráce navzájom nápomocní. Druhou fázou je, že si jedna skupina postupne začne osvojovať praktiky tej druhej a následne, sa z pragmatickej koalície stáva teroristicko-kriminálny hybrid. Potom nastane fáza, kedy pretransformovanie zločineckej skupiny na teroristickú či naopak, vyžaduje už len zmenu motivácie účastníkov.⁵ Práve motivácia páchatel'ov je to, čo od seba z právneho i politického hľadiska oddeľuje terorizmus a organizovaný zločin. Zatiaľ, čo organizovaný zločin je takmer výlučne motivovaný ekonomickým profitom, teroristická činnosť je z pravidla motivovaná politicky či ideologicky.⁶

Druhým prístupom v rámci tohto konceptu je pohľad z uhla organizačného prepojenia. Letizia Paoli sa zamerala na štrukturálne a organizačné podobnosti medzi mládežníckymi gangmi a teroristickými skupinami a následne oba tieto typy skupín zaradila k takzvaným klanovým organizáciám. Viedlo ju k tomu to, že oba tieto skupiny vykazujú určité spoločné znaky. Prvým z týchto znakov je, že zmyslom oboch týchto skupín je páchať

---

³ EUROPEAN COMMISSION. Sixth progress report towards an effective and genuine Security Union. 1. Brusel: EU, 2017, 11 s. COM(2017) 213 final. s. 1 Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20170412_sixth_progress_report_towards_an_effective_and_genuine_security_union_en.pdf

⁴ ROTHMAN, Katie. The Crime-Terror Nexus in the Czech Republic and Slovakia. Crimerrornexus [online]. London, UK: Panta Rhei Research Ltd., 2018, s. 3 [cit. 2019-05-06]. Dostupné z: https://crimerrornexus.com/wp-content/uploads/2018/06/Crime-Terror-Nexus-in-the-Czech-Republic-Slovakia_English-Version.pdf

⁵ MAKARENKO, Tamara. The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organised Crime and Terrorism. Global Crime. 2004, 6(1), 17, s. 129-145

⁶ PIKNA, Bohumil. Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled). 1. Praha, ČR: Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s. 20

ilegálnu činnosť, pričom sa neštitia násilia. Druhým znakom je, že oba tieto skupiny od svojich členov vyžadujú absolútnu vernosť. A tretím znakom je, že oba tieto skupiny pre svojich členov prinášajú emočné benefity v podobe utvrdzovania ich identity, navodzovania pocitu porozumenia, či vytváraním dojmu intímneho spoločenstva podobného rodine.⁷

Posledným prístupom k tomuto konceptu je zdôrazňovanie sociálneho aspektu. V nedávnej štúdii o náboře džihádistov v Európe, Rajan Basra a Peter R. Neumann poukázali nato, že neide ani tak o postupnú vzájomnú transformáciu, či spoločné znaky, ako o to, že oba tieto skupiny čerpajú z rovnakého sociálneho prostredia. Zistili, že oba tieto skupiny získavajú nových členov z podobných sociologických skupín a vytvárajú tým, aj keď často neúmyselne, synergie. V rámci tohto prístupu argumentujú štyrmi vyzozorovanými skutočnosťami. Za prvé, že osvojenie si radikálnych názorov spojených s terorizmom, vedie k legitimizácii aj iných foriem zločinu. Za druhé, že sa teroristi často radikalizujú vo vezniach, teda v zločineckom prostredí. Za tretie, že aktivity organizovaných zločineckých skupín predstavujú pre potencionálnych teroristov možnosť, ako získať potrebné schopnosti a skúsenosti. A za štvrté, že teroristické bunky si často zo začiatku vypomáhajú inými, najmä drobnými kriminálnymi aktivitami.⁸

---

⁷ PAOLI, Letizia. The Paradoxes of Organized Crime. *Crime, Law, and Social Change*. 2002, **37**(1), s. 51-97.

⁸ BASRA, Rajan a Peter R. NEUMANN. Pasts, Terrorist Futures: European Jihadists and the New Crime-Terror Nexus. *Perspectives on Terrorism*. 2016, **10**(6), s. 22-40.

1 Analytický rámec

Pri hodnotení, či sa EÚ darí naplňať ciele deklarované v programe budem postupovať následovne.

V prvej kontextuálnej časti oboch ústredných kapitol priblížim predmetné bezpečnostné hrozby ako také a zdôvodním, prečo sa práve oni stali prioritami programu. Cieľom je poukázať na povahu bezpečnostného prostredia v časoch, kedy agenda vznikala. To posluží k lepšiemu pochopeniu motivácie aktérov a taktiež k pochopeniu povahy očakávaní, ktoré boli v roku 2014 a 2015 s programom spojené.

Druhá podkapitola oboch ústredných častí tejto práce je venovaná procesu implementácie. Pod pojmom implementácia pritom rozumiem proces postupného zavádzania série opatrení, ktoré majú spoločne vytvoriť určitý koherentný celok slúžiaci k určitému účelu. V tomto prípade budem sledovať legislatívne a operatívne opatrenia EÚ a členských štátov, učené na základe programu v oblasti bezpečnosti a zároveň, slúžiace k napĺňaniu cieľov programu. Nepôjde však o taxatívny súpis týchto opatrení. Jednotlivými opatreniami sa budem zaoberať v rozličnej miere. Kľúč k tomuto výberu budú predstavovať najmä jednotlivé stanoviská formulované v dokumente a miera pozornosti, ktorá jednotlivé opatrenia sprevádzala. Nehrá pri tom rolu, či je účelom týchto opatrení zavádzanie nových nástrojov alebo posilovanie tých existujúcich.

V poslednej, tretej pod kapitole oboch ústredných častí, sa zameriam na analyzovanie a hodnotenie výsledkov implementácie. Z povahy skúmanej problematiky ale vyplýva, že pôjde len o čiastočné a priebežné zhodnotenie výsledkov v partikulárnych oblastiach. Jednotlivé legislatívne zmeny iniciované programom, sú totiž rozvrhnuté až do roku 2020 a navyše, sa s plnou funkčnosťou niektorých už prijatých opatrení počíta až v roku 2021. V súčasnosti preto nieje možné poskytnúť komplexnú analýzu výsledkov. Avšak na partikulárnych údajoch, je možné aspoň čiastočne zhodnotiť efektivitu zvolenej stratégie. Snaha priebežne reflektovať výsledky programu, je vedená charakterom samotného dokumentu. Ten mal totiž za cieľ pohotovo reagovať na meniace sa bezpečnostné prostredie a priniesť citeľné zlepšenia už v prvých mesiacoch vlastnej účinnosti. Komisia vo svojich pravidelných správach o stave implementácie navyše priebežne prioritizuje jednotlivé opatrenia podľa miery ich naliehavosti. Priebežné hodnotenie výsledkov tak ponúkne obraz o tom, či boli priority v procese implementácie zvolené správane a či sa orgánom EÚ darilo účinne reagovať na jednotlivé bezpečnostné hrozby, ktoré sa s rôznou

intenzitou v období 2015 až 2019 objavovali.

Posledná časť práce je venovaná otázke, či sa EÚ doposiaľ podarilo naplniť jednotlivé ciele spojené s dokumentom. Toto vyhodnotenie prebehne s prihliadnutím na poznatky dosiahnuté v predchádzajúcich častiach práce. Jednotlivé ciele vychádzajú najmä zo samotného dokumentu, ale aj z dobového kontextu. Súvislosti a príčiny tohto výberu cieľov sa nachádzajú v kontextuálnej časti oboch ústredných kapitol. Za ciele dokumentu v tejto práci teda považujem:

1. V oblasti boja proti terorizmu je za prioritný cieľ považované prispôsobenie bezpečnostného rámca novej povahy terorizmu a efektívne predchádzanie útokom.
2. V oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti je prioritou obmedzenie materiálneho a geografického pôsobenie zločineckých organizovaných skupín v EÚ.
3. Za komplexný cieľ programu ako takého považujem vytvorenie priestoru bezpečnosti, takzvanej bezpečnostnej únie ako miesta, kde bude občanom a iným ľuďom nachádzajúcim sa na území EÚ poskytovaný adekvátny stupeň ochrany života, zdravia a majetku a zároveň, sa nezníži miera garancie ich základných práv.

2 Boj proti terorizmu

2.1 Kontext

Terorizmus sa dá chápať z dvoch uhlov. Samotný teroristi ho považujú za jedinou možnú stratégiu, ako výrazným spôsobom zasiahnuť svojho protivníka na ktorého konvenčnými prostriedkami nestačia. Na druhej strane, je z pohľadu oponentov vnímaný, spolu s inými formami kolektívneho násillia, ako nezmyselný a iracionálny.⁹ Každopádne, už od svojich počiatkov terorizmus ako taký ohrozuje spoločenskú stabilitu a zasahuje do každodenného života bežných občanov. V posledných rokoch, sa ale v dôsledku globalizácie a nových technológií stretávame s novou povahou tohto fenoménu. Teroristi nepôsobia len v regiónoch, kde majú zázemie, v skutočnosti sú schopní zaútočiť prakticky kdekoľvek. Dobre pochopili povahu nových technologických možností a plne ich využívajú. Rýchlosť, s akou sa dnes šíria informácie, im umožňuje zamorovať internet vlastným obsahom skrz ktorý, manipulujú verejnú mienku vo svoj prospech a taktiež jeho prostredníctvom naberajú nových spolubojovníkov.¹⁰ Moderný terorizmus treba chápať, ako útok na demokratické usporiadanie a základné práva občanov, ako napríklad práva na život, či bezpečnosť. Na rozdiel od pôvodného terorizmu, je pre ten dnešný typická snaha zasiahnuť čo najväčší počet náhodných obetí, spôsobiť materiálne škody a následné, medzi civilným obyvateľstvom navodiť pocity strachu a hrôzy. Z týchto dôvodov si dnes terorizmus napríklad v USA vyslúžil prívlastok „katastrofický”.¹¹ Zatiaľ, čo materiálne následky týchto útokov sú až na výnimky často zanedbateľné, práve psychologický dopad býva fatálny.

V ZEÚ z roku 1993 (Zmluva o Európskej únii) bolo deklarované, že jednou z kľúčových úloh, ktoré má EÚ plniť, je poskytovanie vysokej miery bezpečnosti.¹² Po útokoch z 11.9.2001 sa aspoň na papieri zdalo, že bude táto hrozba braná vážne. Už v novembri 2001 priala Európska Rada Akčný plán pre boj proti terorizmu a následne, v decembri roku 2005, ako reakciu na útoky v Madride a Londýne, aj Európsku protiteroristickú stratégiu.

---

⁹ GUS, Martin. Essentials of terrorism : concepts and controversies. 4. Los Angeles, USA: SAGE, 2017. ISBN 978-1-5063-3097-6, s. 43.

¹⁰ GUS, Martin. Essentials of terrorism : concepts and controversies. 4. Los Angeles, USA: SAGE, 2017. ISBN 978-1-5063-3097-6, s. 2

¹¹ PIKNA, Bohumil. Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled). 1. Praha, ČR: Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-615-6, s. 20

¹² EUROPEAN UNION. Treaty on European Union. In: . Maastricht, Hol., 1993, s. 123 Dostupné také z: https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf

Európska Komisia zasa v decembri 2003 prišla s Európskou bezpečnostnou stratégiou v rámci ktorej, bol terorizmus považovaný za kľúčovú hrozbu ktorej členské štáty čelia. V rámci tohto dokumentu bola zdôrazňovaná nevyhnutná potreba spoločného postupu avšak, ako sa ukázalo, existujúce nástroje poskytovali len málo možností, ako s touto hrozbou efektívne bojovať na nadnárodnej úrovni.¹³ Postupom času, vďaka sérii legislatívnych zmien, dochádzalo k miernemu posilovaniu bezpečnostných mechanizmov schopných čeliť terorizmu. Tieto zmeny ale nepredstavovali zásadnú koncepčnú zmenu.

V čase, keď Európsky parlament vyzval Komisiu k preskúmaniu a aktualizácii bezpečnostného programu z roku 2010 do polovice roku 2015, bol posledným veľkým teroristickým útokom v Európe čin krajne pravicovo orientovaného Nóra Andresa Bereivika z 22. júla 2011. Na rebríčku hrozieb bol terorizmus len okrajovou záležitosťou. Z jedného z prieskumov verejnej mienky z jari 2014 vyplynulo, že len okolo 6% obyvateľov EÚ považuje terorizmus za jeden z dvoch hlavných problémov, ktorým EÚ čelí. V prieskume s rovnakou metodikou z jesene 2014, bol oproti jari zaznamenaný skoro dvojnásobný nárast na 11%. Tie dosahovali takmer úroveň 13%, nameraných tesne po Breivikovom útoku.¹⁴

Čo bolo príčinou takto prudkého nárastu? Pravdepodobne to mal na svedomí vzostup a aktivity ISIS počas leta 2014. ISIS sa od počiatku darilo šíriť teroristický obsah na sociálnych sieťach a konfrontovať tak Európanov s nespútanou brutalitou. 15. júla 2014, súčasný predseda Komisie ešte ako uchádzač o túto funkciu, pred európskym parlamentom zdôrazňoval dôležitosť spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Keď potom 1. novembra 2014 Jean-Cloud Junckers v úrade predsedu Komisie vystriedal Manuela Barrosa, prioritou pre jeho funkčné obdobie sa stala práve bezpečnosť.¹⁵ Nie je sa preto čomu čudovať, že dynamika s ktorou otázka terorizmu vystala, sa premietla aj do plánovaného obsahu dokumentu.

Následný útok na redakciu časopisu Charlie Hebdo, zo 7. januára 2015, šokoval obyvateľov všetkých členských štátov. Nešlo len o prostý akt násilia. Dôvody útoku

---

¹³ BUREŠ, Oldřich. EU counterterrorism policy: a paper tiger?. 1. Burlington, USA: Ashgate, 2011. ISBN 978-1-4094-1123-9, s. 1.

¹⁴ EUROPEAN COMMISSION. Standard Eurobarometer 82: Public opinion in the European Union. Brusel, Belg.: TNS opinion & social, 2014. ISBN 978-92-79-46182-8, s. 50

¹⁵ JUNCKER, Jean-Claude. A new start for Europe. Štrasburk, FR: European commission, 2014. SPEECH/14/567, s. 1 Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-567_en.htm

a spôsob akým bol prevedený vyvolali v spojitosti s otázkami migrácie novú vlnu strachu. To sa premietlo aj v prieskume z marca 2015, kde až 49% opýtaných považovalo terorizmus za najväčšiu výzvu ktorej EÚ čelí.^{16 17} O tom, že sa snaha predchádzať teroristickým útokom stane jednou z kľúčových priorít vynoveného programu, už nebolo pochyb. Samotný pomerne obsiahly dvadsať stranový document obsahuje mnoho zmienok o terorizme, pričom v tomto rámci špecifikuje niektoré oblasti. A to napríklad problematiku spojenú s nebezpečenstvom, ktoré predstavujú zahraniční bojovníci navracajúci sa do EÚ, či otázky spojené s financovaním terorizmu. Inštitucionálnu odpoveď na tieto výzvy z logiky dokumentu predstavuje plán posilnenia Europolu a vytvorenia Európskeho centra pre boj proti terorizmu (ECTC), ako jeho súčasť. To má napomáhať efektívnejšej výmene informácií medzi bezpečnostnými zložkami jednotlivých členských štátov a umožniť tak včas vykonať potrebné bezpečnostné opatrenia, alebo odhaľovať teroristické siete pôsobiace naprieč EÚ.¹⁸

2.2 Implementácia

Po tom, čo program vstúpil v platnosť, bolo podľa plánu k 1. januáru 2016 v rámci Europolu vytvorené Európske centrum pre boj proti terorizmu (ECTC). Prínosom tejto novej operačnej zložky, má byť budovanie dôvery a zvyšovanie povedomia o už existujúcich nástrojoch spolupráce na európskej úrovni, medzi jednotlivými zložkami členských štátov zapojených do boja proti terorizmu. To prispeje k sprehľadneniu existujúcich štruktúr a maximalizuje tak operačné a technické možnosti umožňujúce efektívnu výmenu informácií. Ako také je centrum zamerané na konkrétne činnosti a to: (1) poskytovanie operačnej podpory tým členským štátom, ktoré o to požiadajú v rámci vyšetřovania trestných činov spojených s terorizmom, (2) riešenie problematiky zahraničných bojovníkov, (3) zdieľanie poznatkov o financovaní terorizmu, (4) bojovanie proti teroristickému online obsahu, (5) bojovanie proti nelegálnemu obchodovaniu so zbraňami a (6) zlepšovanie medzinárodnej kooperácie aktérov zapojených do boja proti terorizmu. Tieto úlohy sú plnené za pomoci expertných tímov, ktoré sú zložené jednak zo

---

¹⁶ pozn. Každý opýtaný mal možnosť udeliť tri hlasy. Na druhom mieste sa umiestnila ekonomická trestná činnosť a na treťom chudoba

¹⁷ EUROPEAN COMMISSION. Special Eurobarometer 432: Europeans' attitudes towards security. Brusel, Belg.: TNS opinion & social, 2015. ISBN 978-92-79-46622-9, s. 23

¹⁸ EUROPEAN COMMISSION. The European Agenda on Security. 1. Strasbourg, FR: EU, 2015, 21 s. COM(2015) 185 final, s. 13. Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>

samotných pracovníkov Europolu, ale aj z expertov vyslaných členskými štátmi podľa potreby a povahy konkrétneho prípadu. Expertné tímy pracujú metódou zhromažďovania a analyzovania dát na základe ktorých, pomáhajú s rozvojom nových postupov, ktoré umožňujú dosahovanie operačných a strategických cieľov. ECTC úzko spolupracuje aj s ostatnými zložkami Europolu, a to najme s Európskym centrom boja proti kybernetickému zločinu (EC3) a s Európskym centrom proti prevádzacstvu imigrantov (EMSC). Rovnako spolupracuje aj s Interpolom a Eurojustom.¹⁹

Trend posilovania EUROPOlu je zjavný aj z údajov o počte zamestnancov. Ten bol v roku 2015 940 a v roku 2018 už 1294. Najväčšie personálne navýšenie pritom prebehlo medzi rokmi 2016 a 2017 a to o takmer 200 zamestnancov. Samotné ETCT má okolo 100 stálych zamestnancov, ktorí v rámci rozličných expertných tímov spolupracujú s pravidelne, podľa potreby obmieňajúcimi sa približne dvoma desiatkami národných expertov.²⁰

V programe sa ďalej konštatuje, že sledovanie finančných operácií môže byť kľúčom k odhaleniu teroristických sietí. Teroristi potrebujú finančné prostriedky na cestovanie, výcvik a nákup vybavenia. Vo finálnom texte sa Komisia zaviazala, že preskúma potrebu nových opatrení v oblasti boja proti financovaniu terorizmu vrátane opatrení, týkajúcich sa zmrazovania majetku teroristov podľa článku 75 ZFEÚ.²¹ V roku 2015, z rokovaní Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci z 20. Novembra, Rady pre hospodárske a finančné záležitosti z 8. decembra a Európskej rady z 18. decembra vyplynulo, že je potrebné zintenzívniť činnosť v oblasti boja proti financovaniu terorizmu. Dôkazom potreby nových opatrení, je aj rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN z 18. decembra 2015, ktorej účelom bolo bojovať proti financovaniu ISIS a Al-Kajdi. Komisia následne 2. februára 2016 predstavila takzvaný Akčný plan, zameraný na posilnenie boja proti financovaniu terorizmu.²²

---

¹⁹ EUROPOL. European counter terrorism centre - ECTC [online]. In: . Haag, Hol.:Europol, 2016, s. 1. [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-counter-terrorism-centre-ectc>

²⁰ EUROPOL. Europol staff numbers. In: Europol.europa [online]. Haag, Hol.: Europol, 2018, s.1 [cit. 2019-05-06]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/statistics-data>

²¹ EUROPEAN COMMISSION. The European Agenda on Security. 1. Strasbourg, FR: EU, 2015, 21 s. COM(2015) 185 final, s. 15. Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>

²² EUROPEAN COMMISSION. Communication from the commission to the European parliament and the Council: on an Action Plan for strengthening the fight against terrorist financing. 1. Štrasburk, FR: European Commission, 2016, 15 s. COM(2016) 50 final, s. 7. Dostupné také z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e6e0de37-ca7c-11e5-a4b5-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

Podpredseda Komisie Valdis Dombrovskis pri tejto príležitosti vyhlásil: „Musíme teroristov odrezat’ od finančných prostriedkov, príslušným orgánom umožniť lepšie sledovanie finančných tokov, aby sme zabránili zničujúcim útokom, k akým došlo minulý rok v Paríži. Musíme zabezpečiť, aby sa financovanie terorizmu trestalo vo všetkých členských štátoch.“. Samotný Akčný plán je ako taký zložený z dvoch hlavných oblastí a to: (1) sledovanie teroristov prostredníctvom finančných pohybov a zabránenie presunu ich finančných prostriedkov a iných aktív a za (2) narušovanie zdrojov príjmu ktoré využívajú teroristické organizácie a to prioritne so zameraním sa na obmedzovanie ich schopností vôbec získať finančné prostriedky. Za hlavné zdroje príjmov, sú pri tom považované napríklad tie z nedovoleného obchodovania s okupovanými územiami, vrátane obchodovania s predmetmi kultúrneho charakteru, obchodovania s voľne žijúcimi zvieratami, či príjmy z obchodu s legálnym tovarom. V záujme tohto plánu Komisia, spolu s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť, poskytuje krajinám z blízkeho východu, severnej Afriky a juhovýchodnej Ázie technickú a inú pomoc, pre posilnenie boja proti financovaniu terorizmu.²³ Program zdôrazňoval aj, že členské štáty musia začať viac využívať možnosti, ktoré im ponúka spoločný program EÚ a USA na sledovanie financovania terorizmu (TFPT). Ďalším krokom, ktorý program v tejto oblasti predpokladal, je aj začlenenie siete Finančnej spravodajskej jednotky (FIU.NET) do Europolu.²⁴ Táto jednotka poskytuje Europolu, aj jednotlivým spravodajským službám členských štátov, všetky potrebné nástroje na odhaľovanie a marenie aktivít smerujúcich k financovaniu terorizmu.²⁵

21.4 2016 bola Radou schválená smernica, ktorou cieľom je regulovať výmenu informácií medzi leteckými prepravcami a vnútroštátnymi orgánmi a taktiež upraviť podmienky tohto spracovávanía. Podľa tejto smernica, majú letecký prepravcovia povinnosť od cestujúcich zhromažďovať PNR (Menná evidencia cestujúcich) údaje z letov smerom do EÚ a takisto poskytuje pre členské štáty aj možnosť, zhromažďovať tieto údaje aj pri vybraných letoch

---

²³ EUROPEAN COMMISSION. Komisia predstavuje akčný plán na posilnenie boja proti financovaniu terorizmu. Brusel: EU, 2016. IP/16/202, s. 2-3 Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-202_cs.htm

²⁴ EUROPEAN COMMISSION. The European Agenda on Security. 1. Strasbourg, FR: EU, 2015, 21 s. COM(2015) 185 final, s. 15. Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>

²⁵ EUROPOL. Financial intelligence unit – FIU.NET. Europol.europa [online]. Haag, Hol.: Europol, 2016, s. 1. [cit. 2019-05-06]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/financial-intelligence-units-fiu-net>

v rámci EÚ. Ide napríklad o údaje obsahujúce mena cestujúcich, termíny letov, plán cesty, kontakt, či informácie o ich batožine. Údaje môžu byť podľa smernice využité len v záujme prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a inej závažnej trestnej činnosti.²⁶ V záujme ochrany základných práv, v tomto prípade práva na ochranu osobných údajov, smernica stanovuje, že tieto údaje môžu byť uchovávané po dobu maximálne 5 rokov. Po uplynutí 6 mesiacoch od spracovania, ale musia byť tieto údaje anonymizované tak, že daný subjekt nebude okamžite identifikovateľný. Ďalším ochranným prvkom je, že pasažieri musia byť o zhromažďovaní týchto údajov informovaní a tretím stranám môžu byť tieto údaje poskytnuté len individuálne a to za výnimočných okolností.²⁷

V boji proti terorizmu bol mimoriadne dôležitý aj Akčný plán v oblasti výbušnín a strelných zbraní prijatý v decembri 2015²⁸ a Akčný plán pre posilnenie a lepšie fungovanie informačného systému na hraniciach a v oblasti bezpečnosti prijatý v apríly 2016.²⁹

Komisia vo svojej komunikácii zdôraznila potrebu silnejších a inteligentnejších informačných systémoch pre hranice a bezpečnosť.³⁰ V decembri 2016 potom Komisia prišla s návrhom, kde identifikovala deficitné oblasti v rámci Schengenského Informačného Systému (SIS) a konkretizovala potrebné opatrenia.³¹ Napokon 19. novembra 2018, bol tento návrh prijatý aj Radou. Po tejto modernizácii SIS poskytne v rámci boja proti terorizmu väčšiu ostražitosť v súvislosti s teroristickými trestnými

---

²⁶ EUROPEAN UNION. Directive of the European parliament and of the Council: on the use of passenger name record (PNR) data for the prevention, detection, investigation and prosecution of terrorist offences and serious crime. Brusel, Belg.: Official Journal of the European Union, 2016. (EU) 2016/681. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0681&from=cs>

²⁷ CONSILIUM. Regulace používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR). Consilium.europa [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/passenger-name-record/>

²⁸ EUROPEAN COMMISSION. Implementing the European Agenda on Security: EU action plan against illicit trafficking in and use of firearms and explosives. Brusel, 2015, 16 s. COM(2015) 624 final. Dostupné také z: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-624-EN-F1-1.PDF>

²⁹ EUROPEAN COMMISSION. Implementing the European Agenda on Security: EU action plan against illicit trafficking in and use of firearms and explosives. Brusel, 2015, 16 s. COM(2015) 624 final. Dostupné také z: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-624-EN-F1-1.PDF>

³⁰ EUROPEAN COMMISSION. The European Agenda on Security. 1. Strasbourg, FR: EU, 2015, 21 s. COM(2015) 185 final, s. 4. Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>

³¹ EUROPEAN COMMISSION. Security Union: Commission proposes to reinforce the Schengen Information System to better fight terrorism and cross-border crime. Brusel: European Union, 2016, 3. s. IP/16/4402, s. 2 Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4402_en.htm

činmi. Členské štáty tak majú po novom povinnosť vytvárať v rámci SIS zápisy obsahujúce všetky potrebné údaje o trestných činných spojených s terorizmom.³²

14. septembra 2016, Rada dala konečný súhlas aj s vytvorením Európskej pohraničnej a pobrežnej stráže. Tá má pozostávať z Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (FRONTEX) a z tých vnútroštátnych orgánov členských štátov, ktoré sú zodpovedné za správu hraníc. Jej hlavnou úlohou je integrovaná správa vonkajších hraníc v záujme bezpečnosti.³³

Zásadný význam mala aj smernica pre boj proti terorizmu, ktorá vstúpila v platnosť 20. apríla 2017. Jej hlavným prínosom je zavedenie nových trestných činov spojených s terorizmom. Ide o (1) cestovanie za účelom spáchať teroristický útok, alebo za účelom pripojenia sa k teroristickej skupine, či participovania na výcviku. Nehrá pri tom rolu, či ide o cestovanie mimo EÚ alebo v jej rámci. (2) nábor teroristov, (3) poskytovanie alebo zúčastňovanie sa teroristického tréningu, (4) verejná podpora či obhajovanie teroristických útokov vrátane online priestoru a (5) poskytovanie prostriedkov napomáhajúcich k terorizmu. Všetky členské štáty transponovali túto smernicu do vlastnej legislatívy už k 8. septembru 2018.³⁴

V marci 2017, bolo ďalším dôležitým krokom prijatie nariadenia, ktoré predložila Komisia už v decembri 2015. Týmto nariadením sa mení Schengenský hraničný kodex v záujme posilnenia kontrol na vonkajších hraniciach. Členským štátom vzniká nová povinnosť uskutočňovať systematické kontroly všetkých osôb, vrátane občanov EÚ, ktoré prechádzajú vonkajšie hranice. Databázy, ktoré sa pri tom využívajú sú SIS a Databáza ukradnutých a stratených cestovných dokladov (SLDT). To platí ako pre pozemné hranice, námorné, tak aj vzdušné. Cieľom tejto revízie je lepšie čeliť riziku, ktoré predstavujú

---

³² EUROPEAN COMMISSION. Security Union: Strengthened Schengen Information System adopted. Brusel: European Union, 2018, 2 s. IP/18/6450, s. 2 Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6450_en.htm

³³ RADA EU. Evropská pohraniční a pobřežní stráž: konečné schválení. 2016, 3 s. 510/16. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/09/14/european-border-coast-guard/pdf>

³⁴ EUROPEAN PARLIAMENT. Review of the framework decision on terrorism. Europarl.europa [online]. , 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-area-of-justice-and-fundamental-rights/file-review-of-the-framework-decision-on-terrorism>

teroristický zahraničný bojovníci vracajúci sa do EÚ.³⁵

V roku 2017 sa podarilo realizovať aj smernicu o zbraňoch. Stalo sa tak aj napriek odmietavému postojú niektorých členských štátov (ČR, Poľsko, Luxembursko). Táto smernica vstúpila v platnosť 13. júna 2017 a jej hlavným prínosom je kategorizovanie rozličných typov zbraní a priradenie určitých podmienok vyťahujúcich sa k držbe a nakladaniu so zbraňami v jednotlivých kategóriách. Eurokomisár Julian King, zodpovedný za bezpečnostnú úniu, v tejto súvislosti vyhlásil, že: „Je načase dokončiť legislatívnu prácu na revízií smernice o strelných zbraňoch a odstrániť vojenské automatické zbrane typu kalašnikov z širšieho obehu, ". Andrej Babiš naopak, v reakcii na túto smernicu, pridal svoj podpis pod petíciu s názvom „Za zachovanie práv bezúhonných českých občanov v oblasti legálnych zbraní“. ³⁶

V novembri Rada priala aj nariadenie o Systéme vstupov a výstupov a nariadenie, ktoré v tejto súvislosti mení Schengenský hraničný kodex. Tento systém bude zhromažďovať údaje o občanoch tretích krajín prekračujúcich vonkajšie hranice schengenského priestoru a bude automaticky vypočítavať prípadnú prekročenú dĺžku pobytu. Zabráni tak zbytočným prietahom na hraničných priechodoch. V boji proti terorizmu bezpečnostným zložkám pomôže tým spôsobom, že im umožní prístup k záznamom o predchádzajúcich cestách podozrivých subjektov. So zahájením činnosti sa počíta v roku 2020. Realizácia tohto projektu je zverená členským štátom a agentúre EU-LISA.³⁷

Akčným plánom z októbra 2017 sa Komisia zaviazala, že v záujme ochrany verejných priestranstiev ako miest, kde sa odohrali všetky teroristické útoky, v priebehu budúceho roka poskytne ciele financovanie vo výške až 118,5 milióna EUR na účely zlepšenia výmeny osvedčených postupov, vydávanie pomocných materiálov členským štátom a

---

³⁵ RADA EU. Schengenský hraniční kodex: Rada přijala nařízení k posílení kontrol na vnějších hranicích. General Secretariat of the Council, 2017. TISKOVÁ ZPRÁVA 113/17. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/03/07/regulation-reinforce-checks-external-borders/pdf>

³⁶ EUROACTIV. Zbraňová směrnice EU: Od kritizovaného návrhu až po výsledný kompromis. Euroactiv [online]. 2018, s. 1. [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: [https://euractiv.cz/section/vnitro-a-spravedlnost/linksdossier/zbranova-smernice-eu-od-kritizovaneho-navrhu-az-po-vysledny-kompromis//](https://euractiv.cz/section/vnitro-a-spravedlnost/linksdossier/zbranova-smernice-eu-od-kritizovaneho-navrhu-az-po-vysledny-kompromis/)

³⁷ RADA EU. Systém vstupu/výstupu: konečné přijetí Radou. General Secretariat of the Council, 2017. TISKOVÁ ZPRÁVA 671/17, s. 1. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/11/20/entry-exit-system-final-adoption-by-the-council/pdf>

podpory spolupráce miestnych politických aktérov a súkromného sektora.³⁸

Rok 2017 priniesol aj zavedenie Zvláštneho výboru Európskeho parlamentu pre terorizmus (TERR). Ide vobec o prvý výbor v histórii EP, ktorý sa venuje tejto problematike. Úlohou výboru je dohľad nad efektívnou výmenou informácií a správnym fungovaním informačných systémov v záujme boja proti terorizmu.³⁹

5. septembra 2018 bol nariadením Rady zriadený Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS). Aj tento systém má na zodpovednosti agentúra eu-LISA a s jeho funkčnosťou sa počíta v roku 2021. Herbert Kickl, rakúsky minister vnútra, opísal jeho prínos týmito slovami: „Systém ETIAS je významným nástrojom pre posilnenie ochrany vonkajších hraníc EÚ a našich občanov. Umožní identifikovať osoby, ktoré môžu predstavovať bezpečnostnú hrozbu, ešte predtým, ako vstúpia do EÚ a umožní im odoprieť povolenie cestovať.“ Vďaka tomuto systému bude možné kontrolovať príslušníkov tretích krajín bez vízovej povinnosti. Tieto osoby budú po novom musieť online požiadať o vystavenie cestovného povolenia. Daná osoba bude následne preverená prostredníctvom informačných databáz EÚ a Interpolu. V prípade, že sa ukáže, že daná osoba predstavuje riziko, je možné jej odoprieť vstup. Vyhovenie či zamietnutie žiadosti zaberie maximálne 96 hodín, čo má zabrániť prílišnému zdržiavaniu. Povolenie pre žiadateľov platí na obdobie troch rokov, alebo do skončenia platnosti cestovného dokladu, ktorý bol uvedený v žiadosti.⁴⁰

V októbri 2018 Rada učinila dve dôležité kroky v rámci boja proti terorizmu. Prvým je smernica proti praniu špinavých peňazí. Smernica zavádza nové trestne právne ustanovenia, ktoré narušia a zablokujú prístup páchatel'ov trestnej činnosti k finančným zdrojom, vrátane zdrojov využívaných na financovanie teroristickej činnosti. Opatrenie dopĺňa smernicu o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktorá bola formálne prijatá v máji 2018. Druhým krokom

---

³⁸ EUROPEAN COMMISSION. Security Union: Protecting public spaces. Brusel: EU, 2018, 3 s. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20180308_security-union-protecting-public-spaces_en.pdf

³⁹ EPP. Establishment of a special committee on terrorism overwhelmingly approved by the European Parliament. EPP group in the European Parliament [online]. 2017 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.eppgroup.eu/newsroom/news/ep-approves-establishment-of-special-committee-on-terrorism>

⁴⁰ RADA EU. Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS): Rada přijala nařízení. Consilium.europa [online]. 2018, s. 2 [cit. 2019-05-07]. TISKOVÁ ZPRÁVA 504/18, s. 2. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/09/05/european-travel-information-and-authorisation-system-etias-council-adopts-regulation/pdf>

je nariadenie, ktoré má zlepšiť možnosti kontroly hotovosti pri vstupe do, či výstupe z EÚ. Legislatíva má odrážať najnovší vývoj v medzinárodných štandardoch pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktoré vypracováva Finančná akčná skupina (FATF). Nariadenie rozširuje definíciu peňažnej hotovosti tak, aby zahŕňala nielen bankovky, ale aj ďalšie nástroje alebo vysoko likvidné komodity - šeky, cestovné šeky, predplatené karty a zlato.⁴¹

Po tomto čiastočnom súčte komplexných opatrení by sa mohla zdať, že za dynamiku s akou sú prijímané, vďačíme širokému konsenzu v týchto otázkach. Pravdou ale je, že mnohé z týchto opatrení, sa do národných legislatív dostávajú len pomaly. Jednou z príčin sú samozrejme legislatívne - technické komplikácie. Na druhej strane, sa ale nedá pochybovať, že tento proces brzdia aj rozdielne politické východiská jednotlivých aktérov. Najviditeľnejší rozdiel je v prístupe štátov, ktoré zažili útoky na vlastnej pode a tých, ktoré takúto skúsenosť nemajú. Menšie štáty, hlavne východnej a strednej Európy, tak úplne nezdierajú entuziazmus svojich partnerov. V prípade mnohých čelných predstaviteľoch, ale aj občanov týchto štátov, absentuje presvedčenie o nutnosti niektorých sprísňujúcich opatrení. Ich účasť na spoločných riešeniach je tak často motivovaná len partikulárnymi národnými záujmami. Ako príklad môže poslúžiť napríklad v tejto kapitole uvedená aktivita Andrej Babiša, či stav implementácie jednotlivých smerníc. Zo správy Komisie o stave implementácie konceptu bezpečnostnej únie z 20.3 2019 vyplýva, že Komisia musela prikročiť ku konaniu o nesplnení povinnosti podľa článku 258. SFEU hneď niekoľkokrát: (1) smernicu PNR úplne netransponovalo 5 štátov, (2) smernicu pre boj proti terorizmu 7 štátov a úplnú transpozíciu (3) smernice o strelných zbraniach doposiaľ neukončilo až 22 členských štátov.⁴²

2.3 Výsledky

V priebeh rokov 2015 až 2017, boli v EÚ zaznamenané predovšetkým nábožensko a ideologicky motivované útoky. To, čo páchatel'ov týchto útokov spájalo, bola snaha reagovať na prebiehajúci konflikt na blízkom východe. Páchatelia pri tom nutne nemuseli

---

⁴¹ EUROSOKOP. Spravedlnost, svoboda a bezpecnost v rijnu 2018. Euroskop [online]. 2018. s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/13/32083/clanek/spravedlnost-svoboda-a-bezpecnost-v-rijnu-2018/>

⁴² EUROPEAN COMMISSION. Eighteenth Progress Report towards an effective and genuine Security Union. Brusel: EU, 2019. COM(2019) 145 final. s. 12. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20190320_com-2019-145-security-union-update-18_en.pdf

byť do konfliktu priamo zapojení. Často to boli ľudia narodení, či dlhodobo žijúci v EÚ, ktorí nikdy necestovali na územie kontrolované jednou z teroristických organizácií. Útoky v týchto rokoch sa ale vyznačovali sofistikovanosťou a efektivitou a to vďaka finančným a personálnym možnostiam teroristických buniek pôsobiacich priamo v EÚ. Tento trend útokov na vysokej technologickej úrovni, započal novembrovými útokmi v Paríži v roku 2015 a následne kulminoval do roku 2017.⁴³ O efektívite útokov v rokoch 2015 až 2016 svedčia aj nasledujúce údaje. V roku 2015 bolo v EÚ zaznamenaných 23 takýchto útokov, pri ktorých prišiel o život aspoň jeden človek. V roku 2016 to bolo už 30 útokov. Tieto čísla zjavne kontrastujú z dvoma útokmi z roku 2014 a s piatimi z roku 2013. Alarmujúce sú aj počty obetí, celkovo ich behom rokov 2015 a 2016 bolo až 391, pričom na jeden útok pripadá priemerne 7,3, čo predstavuje obrovský nárast oproti priemeru 1,75 z predošlých troch rokov.⁴⁴

Aj napriek tomu, že rok 2017 potvrdil trend stúpajúceho počtu útokov, počty obetí výrazne klesli. Všetko nasvedčuje tomu, že dôvodom tak rapídneho poklesu počtu obetí v roku 2017 je efektívna bezpečnostná politika konštituovaná legislatívnymi krokmi na podklade bezpečnostného programu. Celkovo totiž v roku 2017 prišlo behom úspešných 33 nábožensky motivovaných útokov v EÚ o život 62 ľudí a 819 ich bolo zranených. Najviac obetí pritom zaznamenala Veľká Británia (35) a Francúzsko (16).⁴⁵

Rok 2017 priniesol zmenu, aj čo sa týka povahy samotných útokov. 7. apríla unesený kamión prešiel rušnou obchodnou ulicou v pešej zóne a následne narazil do obchodného domu, pričom boli zabití štyria ľudia a ďalších pätnásť bolo zranených. Tento útok sa odohral necelé tri týždne po útoku v Londýne pri budove parlamentu z 22. marca, pri ktorom bolo zneužitú vozidlo a sečná zbraň.⁴⁶ Technologicky nenáročná povaha oboch

---

⁴³ KLAUSEN, Jytte. Why Jihadist Attacks Have Declined in Europe. Foreign Affairs [online]. 2018, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2018-12-19/why-jihadist-attacks-have-declined-europe>

⁴⁴ HANRAHAN, Mark a Jessica WANG. Number of fatal terrorist attacks in western Europe increasing, data show. Reuters[online]. 2017, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-europe-attacks/number-of-fatal-terrorist-attacks-in-western-europe-increasing-data-show-idUSKBN19X1QO>

⁴⁵ EUROPEAN PARLIAMENT. Terrorism in the EU: terror attacks, deaths and arrests. European parliament News [online]. 2018, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/security/20180703STO07125/terrorism-in-the-eu-terror-attacks-deaths-and-arrests>

⁴⁶ EUROPEAN COMMISSION. Sixth progress report towards an effective and genuine Security Union. 1. Brusel: EU, 2017, 11 s. COM(2017) 213 final, s. 1. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20170412_sixth_progress_report_towards_an_effective_and_genuine_security_union_en.pdf

útokov, podobných tým, ktoré boli spáchané v Nice a Berlíne minulý rok svedčí o sťaženej dostupnosti bojových zbraní a organizácií útokov. Dokazuje to aj fakt, že zatiaľ čo v roku 2016 sa podarilo prekaziť len tri útoky, v roku 2017 bolo prekazených útokov už jedenásť. Počet zatkutých v súvislosti s náboženským terorizmom sa, aj napriek stále sa zvyšujúcemu počtu útokov a znižujúcemu sa počtu obetí, ale oproti dvom predchádzajúcim rokom výrazne nepohol a dá sa povedať, že ostal konštantný. V roku 2015 to bolo 687, v roku 2016 zasa 718 a v roku 2017 705 zatkutí.⁴⁷ Z týchto údajov vyplýva, že aj napriek tomu, že snahy teroristov páchať útoky nepoľavili, sa bezpečnostným zložkám darilo včas odhaľovať ich pôsobenie a predchádzať tak útokom.

Začiatkom roka 2018, v dôsledku úpadku ISIS, sa Európania obávali, že niekoľko tisíc bojovníkov navracajúcich sa do EÚ bude znamenať novú vlnu útokov. Tieto obavy sa však nepotvrdili a vďaka sa dá predovšetkým bezpečnostným zložkám. Aj keď kompletné údaje z tohto roku doposiaľ nie sú dostupné, z údajov britských a francúzskych úradov vyplýva, že počet prekazených útokov značne prevyšoval tie uskutočnené.⁴⁸

Keď ku koncu roka, 11. decembra 2018, na vianočných trhoch pred Štrasburskou katedrálou útočil miestny drogový diler pomocou krátkej strelnej zbrane a dýky, usmrtením piatich ľudí sa postaral o najkrvavejší útok v tomto roku. Aj keď sa mu z miesta činu podarilo utiecť, o dva dni neskôr bol bezpečnostnými zložkami zneškodnený. K útoku sa vzápätí prihlásil ISIS, no doposiaľ sa nepodarilo hodnoverne preukázať toto prepojenie.⁴⁹ To, čo ukázal tento útok, sa zdá byť symptomatické pre tú povahu terorizmu, s ktorou sme sa stretávali v roku 2018 a dá sa očakávať, že zhodné rysy budú viditeľné aj v najbližších mesiacoch. Potvrdil to aj útok z 18. marca 2019 v Utrechte, keď svojmu okoliu muž známy ako nebezpečný alkoholik, spustil v električke strelbu a usmrtil štyroch ľudí. Aj keď motív jeho činu nebol hneď známy, z listu nájdenom v aute, ktoré tesne pred útokom používal, vyplynul náboženský motív. Po čine sa ho podarilo zadržať

---

⁴⁷ EUROPEAN PARLIAMENT. Terrorism in the EU: terror attacks, deaths and arrests. European parliament News [online]. 2018, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/security/20180703STO07125/terrorism-in-the-eu-terror-attacks-deaths-and-arrests>

⁴⁸ KLAUSEN, Jytte. Why Jihadist Attacks Have Declined in Europe. Foreign Affairs [online]. 2018, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2018-12-19/why-jihadist-attacks-have-declined-europe>

⁴⁹ PELTIER, Elian a Aurelien BREEDEN. France Declares Strasbourg Shooting an Act of Terrorism. The New York Times [online]. 2018, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/12/12/world/europe/france-strasbourg-shooting.html>

a na základe dôkazov a svedeckých výpovedí je dnes obžalovaný z trestného činu terorizmu.⁵⁰

Oproti predošlému obdobiu vyznačujúcemu sa vysokým priemerným počtom obetí teda sledujeme, že teroristi nie sú naďalej schopní účinne sa koordinovať a je pre nich ťažšie dostať sa k strelným zbraniam a výbušnínám. To zapríčinilo, že sa častejšie stretávame s útokmi takzvaných osamelých vlkov. Termínom osamelý vlk označujeme takého teroristu, ktorý nie je členom teroristickej bunky, radikalizovať sa dokáže v krátkom čase a so svojimi „spolubojovníkmi“ sa osobne nestretáva no komunikuje s nimi prevažne za pomoci internetu, či prípadne vôbec. Ako dokazujú aj vyššie popísané okolnosti dvoch posledných útokov, títo jedinci často trpia psychickými problémami a sociálnym vylúčením. Takýto útočník je pre bezpečnostné zložky, z dôvodu obmedzenej sociálnej interakcie a často aj čistého trestného registra, len ťažko vystopovateľný a jeho názory často vyjdú na povrch až po útoku. Takýto útočníci v dôsledku absencie širšieho zázemia pri útokoch využívajú prostriedky s nízkou technologickou náročnosťou. Ide napríklad o nože, autá, krátke strelné zbrane, kyselinu, či iné ľahko dostupné zbrane. Tieto typy útokov samozrejme vyžadujú aj iné prostriedky prevencie. Komisár Avramopoulos popísal túto premenu výstižnými slovami: „Členské štáty zabránili viacerým veľkým útokom no stále je príliš mnoho útokov s nízkou technologickou úrovňou. Proti tomuto typu útokov je brániť sa azda najťažšie. Aby sme úspešne čelili týmto doma odchovaným a samoradikalizovaným útočníkom, musíme zvädzať boj o ich myslenie (*Battle for Ideas*). Tento boj je ťažké hoc len definovať, o to ťažšie je ho správne uchopiť a predpovedať jeho vývoj. Hrozbu, ktorú títo útočníci predstavujú, vo väčšine prípadov odhalíme až keď je už neskoro. To ale neznamená, že je prevencia nemožná. Informácie sú to, čo hrá kľúčovú rolu.”⁵¹

---

⁵⁰ NBC. Fourth victim dies following Utrecht tram attack. NBC News [online]. 2019, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/world/fourth-victims-dies-following-utrecht-tram-attack-n988491>

⁵¹ AVRAMOPOULOS, Dimitris a Julian KING. Remarks by Commissioner Avramopoulos and Commissioner King at the press conference on the 16th Security Union Progress Report. Brusel: European Commission, 2018. SPEECH/18/6088, s. 1,2. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-18-6088_en.htm

3 Boj proti organizovanému zločinu

3.1 Kontext

V odbornej literatúre nájdeme rozličné definície organizovaného zločinu. Spoločným rysom všetkých týchto definícií je, že sa snažia charakterizovať organizovaný zločin ako špecifickú kategóriu kriminálnej činnosti, zreteľne ohraničenú za pomoci charakteristických znakov a kritérií.⁵² Problém, na ktorý táto snaha naráža je, že samotné kriminálne skupiny sú skôr dynamickými než statickými entitami, ktorých povaha sa mení v závislosti na aktuálnej kriminálnej činnosti realizovanej danou skupinou. V rámci tejto práce je pojem organizovaného zločinu chápaný, ako sústavné cieľavedomé páchanie koordinovanej závažnej trestnej činnosti a aktivít k tomu napomáhajúcich, ktorej subjektom sú zločinecké skupiny alebo organizácie, ktorých hlavným cieľom je dosahovanie maximálnych nelegálnych ziskov pri minimálnom riziku.⁵³

Ako taký predstavuje organizovaný zločin pre EÚ a členské štáty hrozbu najmä v podobe nezákonného obchodovania so zbraňami, drogami, obchodu s ľuďmi, prania špinavých peňazí a inej finančnej kriminality a v neposlednom rade aj jeho účelové, nie však ideologické, prepojenie s činnosťou teroristických skupín.⁵⁴

Už ku koncu 80. rokov navrhoval nemecký kancelár Helmut Kohl vytvorenie „európskej FBI“, za účelom boja proti organizovanému zločinu. Návrh na vytvorenie orgánu policajnej spolupráce sa ale s kladnou odozvou stretol až neskôr, a to na medzivládnej konferencii v rokoch 1990 až 1992. V priebehu vyjednávania o podobe tohto nového úradu spolupráce sa vytvorili dve protichodné koncepcie. Prvá koncepcia, pretláčaná najmä Nemeckom a Holandskom, videla Europol ako organizáciu značne nezávislú, čo do vzťahu k členským štátom. Podľa tejto predstavy mal Europol disponovať možnosťami vlastnej analýzy a vyšetrovania a mal byť začlenený do komunitárneho rámca ES. Ako taký by tento úrad spadal po kompetencie Európskeho parlamentu, Súdneho dvora a Účtovného

---

⁵² CEJP, Martin. Organizovaný zločin v České republice III. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. ISBN 80-7338-027-7, s. 20-21.

⁵³ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ a Lucie HÁKOVÁ. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-155-4, s. 17.

⁵⁴ PIKNA, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). 3., rozš. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-889-5, s. 369.

dvora. Druhá koncepcia prezentovaná Francúzskom a Veľkou Britániou, presadzovala Europol ako orgán s medzivládnu štruktúrou a s výnimočným postavením styčných dôstojníkov, teda vyslancov členských štátov, voči samotným agentom Europolu. Táto koncepcia nesúhlasila s uplatňovaním právomocí komunitárnych inštitúcií vo vzťahu k činnosti tohto úradu. Na zasadnutí Európskej rady v Cannes v roku 1995, sa nakoniec európske špičky priklonili k druhej koncepcii s medzivládnu štruktúrou.⁵⁵

V Maastrichtskej zmluve bol Europol ukotvený v článku K.1 odst. 9 následovne: „policajnú spoluprácu za účelom boja proti terorizmu, nezákonnému obchodovaniu s drogami a ďalšími závažnými formami medzinárodného zločinu, a v prípade potreby aj určité aspekty colnej spolupráce v súvislosti s organizáciou systému únie v oblasti výmeny informácií v rámci Európskeho policajného úradu.“⁵⁶ Podľa charakteru tretieho piliera sa mal Europol stať nadnárodnou inštitúciou *sui generis*, ktorá ale spočívala na medzivládnej spolupráci. Uvedenie do praxe ale sprevádzali problémy. Ako prvá začala fungovať Protidrogová jednotka (Europol Drugs Unit – EDU), ktorá sa ale zaoberala len jedným z plánovaných okruhov činnosti tohto úradu. Táto jednotka bola zriadená ministerskou dohodou z Júla 1993 a začala fungovať začiatkom roka 1994. Sídlila v Haagu a slúžila k výmene informácií medzi členskými štátmi, za účelom uľahčenia trestného vyšetřovania. Jej prínos bol viditeľný vo vzťahu k potieraniu nezákonného obchodovania s drogami, ale aj na poly obchodovania s rádioaktívnymi a jadrovým materiálom, nezákonného obchodovania s vozidlami, no napomohla napríklad aj pri odhaľovaní imigračných sietí. Konvencia o Europole bola po mnohých odkladoch, spojených najmä s diskusiou ohľadom príslušnosti Súdneho dvora, napokon ratifikovaná v roku 1995 a vstúpila v platnosť k 1. Októbru 1998. Europol zahájil činnosť začiatkom Júla 1999 a už dlhšie fungujúca Protidrogová jednotka sa stala jeho súčasťou.⁵⁷

Rozhodnutím Rady z apríla 2009, bol Europol zriadený ako subjekt EÚ financovaný zo spoločného rozpočtu. To znamená posilnenie roly Európskeho parlamentu pri jeho kontrole a to predovšetkým pri schvaľovaní rozpočtu, vrátane plánu pracovných miest.

⁵⁵ DRULÁKOVÁ, Radka a Markéta VOTOUPALOVÁ. Vnitřní bezpečnost Evropské unie: prostor svobody, bezpečnosti a práva. 3. přepracované vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, nakladatelství Oeconomica, 2018. ISBN 978-80-245-2280-7, s. 106.

⁵⁶ EUROPEAN UNION. Treaty on European Union. In: . Maastricht, Hol., 1993, s. 133 Dostupné také z: https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf

⁵⁷ DRULÁKOVÁ, Radka a Markéta VOTOUPALOVÁ. Vnitřní bezpečnost Evropské unie: prostor svobody, bezpečnosti a práva. 3. přepracované vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, nakladatelství Oeconomica, 2018. ISBN 978-80-245-2280-7, s. 106, 107.

Príslušnosť Europolu dnes vzniká splnením troch podmienok: (1) existujú faktické indikácie o páchaní závažnej trestnej činnosti vrátane terorizmu, (2) táto činnosť sa dotýka dvoch alebo viacerých členských štátov, (3) táto trestná činnosť spadá do mandátu Europolu. Úlohy, ktoré v takomto prípade Europol vykonáva, sú výmena a analýza operatívnych a iných informácií, bezodkladné informovanie konkrétneho členského štátu o jednotlivých súvislostiach medzi trestnými činmi, ktoré sa ho dotýkajú, ďalej napomáhanie pri vyšetrowaní, zriaďovanie spoločných vyšetrovacích tímov, poskytovanie spravodajských informácií o relevantných medzinárodných udalostiach a vypracovávanie pravidelných analýz a situačných správ.⁵⁸

V roku 2010 EÚ prijala takzvaný Cyklus politik EÚ, k riešeniu najvýznamnejších hrozieb vyplývajúcich z trestnej činnosti, ktorým čelí. Politický cyklus predstavuje multidisciplinárnu iniciatívu založenú na zhromažďovaní a výmene spravodajských informácií za účelom byť o krok napred pre páchatelmi trestnej činnosti. Prostredníctvom nej koordinujú orgány členských štátov spoločné priority a operačné činnosti. Každý cyklus by mal trvať štyri roky. Ako taký optimalizuje koordináciu a spoluprácu týkajúcu sa zvolených priorít pre boj proti trestnej činnosti. Hrozby vyplývajúce z trestnej činnosti sú zisťované na základe spravodajstva o trestnej činnosti, pričom sa o nich následne rozhoduje na politickej úrovni.⁵⁹

V uznesenie z októbra 2011 Európsky parlament vyzval členské štáty, aby všetky zaviedli legislatívu kriminalizujúcu zločinecké skupiny aj bez nutnosti špecifického aktu násillia, vyhrážania, či inej podobnej činnosti.⁶⁰

Podľa správy SOCTA z roku 2013, organizovaný zločin za posledné roky v EÚ rozšíril svoje materiálne aj geografické posobenie. Odhaduje sa, že v tomto roku v EÚ posobilo viac ako 3 600 zločineckých organizácií, ktoré z materiálneho hľadiska EÚ v tom čase stáli

---

⁵⁸ PIKNA, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). 3., rozš. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-889-5, s. 267.

⁵⁹ RADA EU. Politický cyklus Eu určený k boji proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti. Brusel: EU, 2014. 10.2860/49958. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/media/30212/qc0114638csn.pdf>

⁶⁰ EUROPEAN PARLIAMENT. European Parliament resolution of 25 October 2011 on organised crime in the European Union. Strasbourg: EU, 2011. (2010/2309(INI)). Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2011-0459+0+DOC+XML+V0//EN>

670 000 miliónov eur ročne.⁶¹

S prihliadnutím na tuto správu, v roku 2013 Zvláštny výbor pre organizovanú trestnú činnosť, korupciu a pranie špinavých peňazí pripravil po 18 mesiacoch svojej činnosti záverečnú správu, ktorá stanovovala priority pre zefektívnenie boja proti organizovanému zločinu. Šlo o rozvoj justičnej spolupráce medzi vnútroštátnymi policajnými zložkami a nastavenie čo najjednoduchšieho právneho rámca. V neposlednom rade sa správa venovala potrebe možností zasiahnuť majetok pochádzajúci z trestnej činnosti. V tejto súvislosti podľa správy predstavujú prekážku najmä daňové raje v EÚ, ale aj inštitút bankového tajomstva.⁶²

Rok 2014 na poli boja proti organizovanému zločinu priniesol značný úspech v podobe operácie Archimedes, ktorá sa odohrala medzi 15. a 23. septembrom. Na tejto operácii, koordinovanej Europolom, sa podieľali bezpečnostné zložky z 34 krajín, ale aj Frontex či Interpol. Niekoľko stoviek akcií po celej EÚ malo za cieľ zločinecké skupiny a ich infraštruktúru. Výsledkom operácie bolo 1150 zadržaných. Dokopy sa podarilo skonfiškovať niekoľko stoviek kilogramov kokaínu, heroínu a marihuany a vyše jeden milión eur v hotovosti.⁶³

Snaha reagovať na tento nepriaznivý vývoj a nadviazať na úspech z minulého roka sa premietla aj do obsahu Európskeho programu v oblasti bezpečnosti na obdobie 2015 – 2020, kde sa boj proti organizovanej trestnej činnosti stal jednou z troch hlavných priorít programu. V rámci boja proti organizovanému zločinu dokument špecifikuje oblasti, ktoré považuje za priority. Ide o zlepšenie schopnosti zasahovať proti financovaniu a majetku zločineckých skupín, boj proti ilegálnemu obchodu so strelivými zbraňami, ilegálnemu trhu s drogami, korupcií a posilnenie spolupráce v oblasti boja proti pašovaniu imigrantov

---

⁶¹ EUROPOL. SOCTA 2013: EU Serious and Organised Crime Threat Assessment. Europol, 2013, s. 8. Dostupné také z: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/.../socta2013.pdf>

⁶² ZEP. Nadnárodný organizovaný zločin: "Evropský problém potřebuje evropské řešení". Zpravodajství Evropský parlament [online]. 2013, s. 1 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/nadnarodni-kriminalita/20130913STO19815/nadnarodni-organizovany-zlocin-evropsky-problem-potrebuje-evropske-reseni?fbclid=IwAR10aycpYrBlbst8BI0HQZ5bAmPCUxilnz8uufwYFsQkMzRqrRmi2VJ4CHg>

⁶³ EUROPOL. Operation Archimedes [online]. EUROPOL. 2014, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/europol-in-action/operations/operation-archimedes>

a rovnako aj potieranie trestných činov proti životnému prostrediu.⁶⁴

---

⁶⁴ EUROPEAN COMMISSION. The European Agenda on Security. 1. Strasbourg, FR: EU, 2015, 21 s. COM(2015) 185 final, s. 19 – 20. Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>

3.2 Implementácia

Niektoré opatrenia uvedené v predchádzajúcej kapitole, majú značný význam aj v boji s organizovaným zločinom. Ide najmä o opatrenia týkajúce sa prania špinavých peňazí, strelných zbraní a výbušnín a o opatreniach umožňujúce zhromažďovanie dát a efektívnu kontrolu vonkajších hraníc. V tejto časti práce sa preto nedá vyhnúť čiastočnej rekapitulácií. Pôjde však len o tie opatrenia, pri ktorých je nutné doplniť určité relevantné informácie.

V novembri 2015 prišla Komisia s balíčkom opatrení, ktoré mali sťažiť dostupnosť strelných zbraní. Predseda Komisie Junckers v tejto súvislosti vyhlásil, že: „organizované zločinecké skupiny disponujúce a obchodujúce so strelnými zbraňami, nie sú a nemôžu byť v EÚ tolerované.“⁶⁵ Krátko po tom, 2 decembra, bol tento balíček doplnený novými opatreniami. Tie mali za cieľ obmedzenie prístupu k ilegálnym strelným zbraňam a výbušnínám a to hlavne za pomoci zriadenia národných stredísk ako platformy, pre lepšie analyzovanie informácií a ich výmenu. Plán počítal aj s posilnením Europolu, ktorý sa mal prostredníctvom novo zriadenej jednotky pre nahlasovanie internetového obsahu zaoberať zakázaným obchodovaním na internete a zneužívaním legálneho obchodovania. Za mimoriadne dôležitú je pritom v tejto oblasti považovaná aj spolupráca s tretími krajinami a to najmä s krajinami západného Balkánu, severnej Afriky, blízkeho východu, Ukrajinou či Tureckom.⁶⁶

Ďalší významný krok predstavovala aj vyššie popísaná PNR smernica, adaptovaná v apríli 2016, ktorá umožnila zhromažďovanie citlivých údajov o cestujúcich. Tie majú mimo oblasti boja proti terorizmu poslúžiť aj pri prevencii, odhaľovaní a vyšetovaní inej závažnej trestnej činnosti.⁶⁷

V programe je konštatované, že Cyklus politik EÚ by mali členské štáty vo väčšej miere

---

⁶⁵ EUROPEAN COMMISSION. European Commission strengthens control of firearms across the EU. Brusel, 2015. IP/15/6110, s. 1-2. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6110_en.htm

⁶⁶ EUROPEAN COMMISSION. European Agenda on Security: Commission takes action to combat terrorism and illegal trafficking of firearms and explosives. Brusel, 2015. IP/15/6218, s. 1 – 2. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6218_en.htm

⁶⁷ EUROPEAN COMMISSION. Closing security information gaps: new EU rules on Passenger Name Record (PNR) data [online]. 2018, s. 2 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20180524_security-union-new-eu-rules-pnr_en.pdf

využívať na začatie konkrétnych operácií presadzovania práva na účely boja proti organizovanej trestnej činnosti, a to aj s tretími krajinami.⁶⁸ V týchto mesiacoch preto prebiehala snaha reflektovať výsledky Politického cyklu EÚ pre obdobie 2013-2017, v záujme vytvorenia nového cyklu, ktorý mal odrážať aktuálne hrozby. Na jar 2017 prijala EÚ svoj budúci štvorročný plán boja proti organizovanému zločinu. Tento cyklus politiky EÚ, bude trvať do roku 2021. Medzi priority EÚ patrí počítačová kriminalita, obchodovanie s drogami, napomáhanie ilegálnej migrácií a organizované krádeže a vlámnia.⁶⁹

Najväčšou položku ziskov zločineckých organizácií predstavujú príjmy z obchodovania s drogami. V roku 2014 bolo v EÚ zaznamenaných takmer 32 tisíc konfiškácií heroínu a takmer 78 tisíc konfiškácií kokaínu. Populárnymi sú aj látky MDMA, amfetamín či marihuana. Tieto drogy zapríčinili v EÚ v roku 2014 takmer 7 tisíc úmrtí a ich užívanie prispelo aj k šíreniu HIV. Odhadovaná hodnota ilegálneho trhu len s opiatmi, bola v roku 2015 približne 12 miliárd eur.⁷⁰ Aj preto sa v dokumente v rámci boja proti organizovanému zločinu stal boj s drogami jednou z priorít. Rada prijala protidrogovú stratégiu EÚ na obdobie 2013 – 2020 už skôr, a to v decembri 2012. Cieľom tejto stratégie je prispieť k zníženiu dopytu po drogách a ich ponuky v rámci EÚ. Má tiež prispieť k zníženiu zdravotných a sociálnych rizík a škôd spôsobených drogami. V tejto súvislosti vznikol v júny 2017 Akčný plán v boji proti drogám na obdobie 2017 – 2020. Tento plán má zabezpečiť úspešné dosiahnutie cieľov deklarovaných v stratégii z roku 2012. To by mala priniesť lepšia koordinácia činnosti, medzinárodná spolupráca a zhromažďovanie, analyzovanie a výmena informácií.⁷¹

Európania sú hlboko znepokojení taktiež korupciou, výsledky prieskumu Eurobarometer z roku 2014 ukazujú, že 76% Európanov si myslí, že korupcia je rozšírená a 56% si myslí,

---

⁶⁸ EUROPEAN COMMISSION. The European Agenda on Security. 1. Strasbourg, FR: EU, 2015, 21 s. COM(2015) 185 final, s. 9. Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>

⁶⁹ HARTMANN, Philip J. a Viktoria LAMTEVA. The Fight Against Organized Crime. European Generation [online]. 2018, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.europeangeneration.eu/single-post/2018/10/21/The-Fight-Against-Organized-Crime-Article-Series---The-European-Union>

⁷⁰ EUROPEAN COMMISSION. Drugs policy: Drugs in facts and figures. Ec.europa [online]. 2018, s. 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/drug-control_en

⁷¹ RADA EU. Akčný plán EÚ na boj proti drogám na obdobie rokov 2017–2020. Brusel: EU, 2017, 38 s. (2017/C 215/02), s. 2 Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XG0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XG0705(01)&from=EN)

že miera korupcie v ich krajine sa za posledné tri roky zvýšila.⁷² Aj preto sa boj proti korupciám v programe objavil, ako jedna z priorit boja proti organizovanému zločinu. V apríli 2017 sa 16 členských štátov dohodlo, že budú intenzívnejšie spolupracovať s cieľom účinnejšie bojovať proti podvodom v rámci EÚ. Rozpočty členských štátov prichádzajú kvôli cez hraničným podvodom rok čo rok najmenej o 50 miliárd eur, len na príjmoch z DPH. Členské štáty tiež oznámili, že v roku 2015 boli zo štrukturálnych fondov EÚ zneužitú finančné prostriedky vo výške okolo 638 miliónov eur. Tieto štáty sa postupom posilnenej spolupráce dohodli na vytvorení Európskej prokuratúry (EPPO). Európska prokuratúra má dvoj-úrovňovú štruktúru. Prvú, strategickú úroveň, predstavuje Európsky najvyšší žalobca, ktorý bude zodpovedať za riadenie úradu a organizáciu jeho práce a kolégium žalobcov, ktoré bude poverené prijímaním rozhodnutí o strategických otázkach. Druhú, operatívnu úroveň potom predstavujú Európski poverení žalobcovia, ktorí budú zodpovedať za vedenie vyšetrovania trestných činov a trestných stíhaní a stále komory, ktoré budú sledovať a riadiť jednotlivé vyšetrovania a prijímať operatívne rozhodnutia.⁷³ Účastní sa 22 členských štátov a s plnou funkčnosťou sa počíta do konca roka 2020. Spomedzi kandidátov na post prvého šéfa tohto úradu, vybral Európsky parlament rumunskú bojovníčku proti korupciám Lauru Codrutu Kövesiovú.⁷⁴

V júli 2017 Komisia navrhla nové opatrenia, smerujúce proti nezákonnému vývozu tovaru kultúrneho charakteru využívaného na financovanie terorizmu. Aj keď šlo o jeden zo záverečných krokov uvedených v Akčnom pláne Komisie na posilnenie boja proti financovaniu terorizmu, séria týchto opatrení mala za cieľ narušiť trh kde profitujú aj ekonomicky motivované zločinecké skupiny. Opatrenia obsahujú nové vymedzenie pojmu „tovar kultúrneho charakteru“, zavedenie nového systému udeľovania licencií na dovoz archeologických predmetov, častí pamiatok a starovekých rukopisov a kníh, sprísnenie systému certifikácií a taktiež colným orgánom pri dôvodnom podozrení umožňujú zadržať

---

⁷² EUROPEAN COMMISSION. Anti-Corruption report. Ec.europa.eu [online]. 2018, [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report_en

⁷³ CONSILIUM. Úrad evropského verejného žalobce. Consilium.europa [online]. 2017, , 1. [cit. 2019-05-08], s. 1. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eppo/>

⁷⁴ BEDNÁROVÁ, Lucie. EU chce zabrániť zneužívaniu fondov. Europoslanci do boje s korupciou podpořili žalobkyni z Rumunska. Info.cz [online]. 2019 [cit. 2019-05-07], s. 1. Dostupné z: <https://www.info.cz/evropska-unie/eu-chce-zabranit-zneuzivani-fondu-europoslanci-do-boje-s-korupci-podporili-zalobkyni-z-rumunska-40615.html>

a zhabať daný tovar.⁷⁵

Nezákonné trhy v Európe generujú približne 110 miliárd eur ročne. Správa Europolu z roku 2016 odhadla, že až 98,9% ziskov z trestnej činnosti sa nepodarí skonfiškovať a ostávajú tak v rukách zločincov. Len 2,2% príjmov z trestnej činnosti v období rokov 2010 – 2014 bolo dočasne zmrazených a z toho len 1,1% bolo aj definitívne zadržaných. Odhadovaná ročná hodnota dočasne zmrazených aktív v EÚ je pritom približne 2,4 mld. V decembri 2016 Európska komisia predložila návrh opatrenia, o vzájomnom uznávaní príkazov na zmrazenie a konfiškáciu príjmov z trestnej činnosti. To má zjednodušiť existujúci právny rámec a zlepšiť cez hraničnú vymahateľnosť príkazov na konfiškáciu, s cieľom účinne reagovať na výzvu, ktorú predstavujú zločinci pôsobiaci naprieč členskými štátmi.⁷⁶

V apríli 2018 Komisia prišla s návrhom, zjednodušenia prístupu k finančným a iným údajom v záujme zlepšenia prevencie a postihovania závažnej trestnej činnosti. Česká Komisárka pre spravodlivosť Věra Jourová v tejto súvislosti vyhlásila: „Vďaka lepšej spolupráci medzi finančnými spravodajskými jednotkami a orgánmi činnými v trestnom konaní budeme môcť rýchlejšie a účinnejšie odhaľovať pranie špinavých peňazí.“ Vďaka tomuto opatreniu majú po novom orgány činné v trestnom konaní, Europol a úrady pre vyhľadávanie majetku, priamy prístup k údajom o bankových účtoch. Sľubuje sa o od toho posilnenie spolupráce medzi národnými orgánmi, Europolom a finančnými spravodajskými jednotkami. Rada a Európsky parlament sa na schválení týchto nových pravidiel dohodli vo februári 2019.⁷⁷

S cieľom urýchliť a uľahčiť orgánom činnom v trestnom konaní a súdnym orgánom trestné stíhanie zločincov za pomoci elektronických dôkazov, ako napríklad mailových komunikácií či správ z aplikácií, Komisia 17. apríla 2018 navrhla dve opatrenia. V návrhu nariadenia sa zavádzajú záväzné príkazy – Európsky príkaz na predloženie dôkazov a Európsky príkaz na uchovanie dôkazov. Relevantné orgány, tak tieto údaje získajú priamo

---

⁷⁵ EUROPEAN COMMISSION. Security Union: Cracking down on the illegal import of cultural goods used to finance terrorism. Brusel: European Union, 2015. IP/17/1932, s. 1-2 Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1932_en.htm

⁷⁶ EUROPEAN PARLIAMENT. Mutual recognition of freezing and confiscation orders. In: Marinacastellaneta.it [online]. 2018, s. 2 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: http://www.marinacastellaneta.it/blog/wp-content/uploads/2018/11/EPRS_BRI2018628225_EN.pdf

⁷⁷ EUROPEAN COMMISSION. Security Union: Commission welcomes the agreement on enhanced rules to fight terrorist financing. Brusel: European Union, 2019. IP/19/1049, s. 1-2 Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1049_en.htm

od poskytovateľa služieb a to buď do 10 dní od vyžiadania, alebo do 6 hodín v prípade výnimočnej situácie.⁷⁸

V správe SOCTA z roku 2013, Europol označil zločiny proti životnému prostrediu za naliehavú hrozbu. V tom istom roku bola publikovaná aj ďalšia správa zaoberajúca sa výhradne týmto typom kriminálnej činnosti. Obchodovanie s ilegálnym odpadom a ohrozenými živočíšnymi druhmi prinášajú organizovaným zločineckým skupinám pôsobiacim na tomto poli najvyššie zisky. Európsky parlament vo svojom uznesení z roku 2013, v ktorom sú zhrnuté zistenia Osobitného výboru pre organizovaný zločin, korupciu a pranie špinavých peňazí, zdôraznil, že organizovaný zločin enviromentalneho charakteru má medzinárodný rozmer a že riešenie takýchto zločinov si vyžaduje spoločné úsilie všetkých európskych krajín. Komisia prijala 26. februára 2016 Akčný plán proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi. Akčný plán stanovil pre rok 2016 prioritu začať revíziu politického a legislatívneho rámca EÚ v oblasti životného prostredia v súlade s európskym programom v oblasti bezpečnosti. Parlament prijal 24. novembra 2016 uznesenie, v ktorom poslanci pripomenuli, že obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi je organizovaný medzinárodný zločin, ktorý sa odhaduje na približne 20 miliárd EUR ročne a že táto otázka by sa mala riešiť s najväčšou politickou naliehavosťou. Rada 8. decembra 2016 prijala závery o boji proti trestnej činnosti v oblasti životného prostredia, v ktorých vyzvala Komisiu, aby monitorovala účinnosť právnych predpisov EÚ v tejto oblasti. V tejto súvislosti Komisia zhromažďuje informácie o tom, ako sa v praxi uplatňujú vnútroštátne predpisy transponujúce smernicu 2008/99 a do akej miery prispievajú k boju proti organizovanému zločinu v oblasti životného prostredia. Všeobecnejšia revízia environmentálnej implementácie (EIR) bola spustená v roku 2016 a prvýkrát publikovaná vo februári 2017. Komisia prijala 18. januára 2018 Akčný plán na zvýšenie dodržiavania environmentálnych pravidiel EÚ a k zlepšeniu ich správy. Poskytuje návod, ako účinne predchádzať trestnej činnosti v oblasti životného prostredia a bojovať proti nej. Okrem toho bolo 13. marca 2018 zriadené fórum o dodržiavaní a riadení životného prostredia, ktoré je expertnou skupinou na vysokej úrovni s cieľom zlepšiť uplatňovanie

---

⁷⁸ EUROPEAN COMMISSION. E-evidence – cross-border access to electronic evidence: Improving cross-border access to electronic evidence. Ec.europa.eu [online]. 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/e-evidence-cross-border-access-electronic-evidence_en

environmentálnych pravidiel v celej EÚ.⁷⁹

Podľa záverov Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) sa odhaduje, že v roku 2014 prišlo v rámci snahy dostať sa na územie EÚ o život vyše 3tisíc imigrantov. Za prvé štyri mesiace v roku 2015, teda v čase keď vznikol program v oblasti bezpečnosti, sa predpokladá že prišlo o život ďalších takmer 2000 ľudí. Európsky program v oblasti migrácie, ktorý prijal Európsky parlament 13. mája 2015, označila boj proti pašovaniu imigrantov za prioritu. Agenda v oblasti migrácie stanovila cieľ transformovať prevádzachstvo z činnosti s nízkym rizikom a vysokým výnosom v činnosť s vysokým rizikom a malým výnosom. V programe v oblasti bezpečnosti bola táto problematika taktiež označená za prioritnú v rámci boja proti organizovanému zločinu. 27. mája 2015 Komisia prišla s Akčným plánom zameraným proti pašovaniu imigrantov na obdobie 2015 – 2020. Tento plán počítal napríklad s vytvorením kontaktnej agentúry pre otázky spojené s prevádzachstvom a taktiež, s vytvorením útvaru v rámci Europolu, zaoberajúceho sa touto problematikou.⁸⁰ Rada v decembri 2018, ako reakciu na výzvu európskych lídrov z októbra, schválila komplexný a operatívny súbor opatrení zameraných na presadzovanie práva s cieľom posilniť boj proti imigrantským prevádzachským sieťam. Tieto opatrenia predstavujú pokračovanie a doplnenie snahy, ktorá započala v máji 2015 v podobe Akčného plánu. Cieľom týchto opatrení je narušiť tieto siete ako v rámci EÚ, tak aj mimo nej, pričom sa zohľadňuje nestálosť povahy týchto sietí a ich prepojenie aj s inými oblasťami závažnej trestnej činnosti, ako napríklad s obchodovaním s drogami či s praním špinavých peňazí. Opatrenia počítajú s posilnením Europolu a to skrz zvýšenie operačných a analytických kapacít Európskeho centra proti pašovaniu imigrantov (EMSC) a taktiež posilnením Jednotky pre hlásenie internetového obsahu (IRU EU), ktorá má bojovať proti webovým stránkam s návodným obsahom, či proti infraštruktúre týchto sietí.⁸¹

3.3 Výsledky

---

⁷⁹ EUROPEAN PARLIAMENT. Approximation of criminal sanctions against environmental crime. *Europarl.europa*. [online]. 2019, s. 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-area-of-justice-and-fundamental-rights/file-criminal-sanctions-against-environmental-crime-approximation>

⁸⁰ EUROPEAN COMMISSION. EU Action Plan against migrant smuggling (2015–2020). Brusel: EU, 2015, 11 s. COM(2015) 285 final, s. 1. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eu_action_plan_against_migrant_smuggling_en.pdf

⁸¹ COUNCIL OF THE EU. Migrant smuggling: Council approves a set of measures to fight smuggling networks. Brussels: General Secretariat of the Council, 2018. PRESS RELEASE 753/18. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/06/migrant-smuggling-council-approves-a-set-of-measures-to-fight-smuggling-networks/pdf>

Podľa správy SOCTA vypracovanej Europolom v roku 2017, pôsobí v EÚ približne 5 tisíc organizovaných zločineckých skupín. Ide o značný nárast oproti údajom z rovnakej správy z roku 2013, kedy bol počet týchto skupín stanovený na približne 3 600. V tejto správe sa ďalej uvádza, že do organizovanej trestnej činnosti v EÚ, sú zapojené osoby z viac než 180 krajín sveta, ktoré sa zdržiavajú na území EÚ i mimo neho. Občanov členských štátov, z celkového počtu podozrivých, nie je pritom ani 60%. Z desiatich týchto skupín, pôsobí až sedem vo viac než jednom členskom štáte a takmer polovica týchto skupín je aktívna vo viac než jednej systematickej kriminálnej činnosti. Hlavné obchodné trasy organizovanej trestnej činnosti pritom začínajú mimo EÚ.⁸²

Prvou možnou interpretáciou týchto údajov je, že v EÚ pôsobí viac zločineckých skupín ako to bolo v roku 2013. Vzhľadom na bezpečnostnú situáciu a povahu hrozieb ktorým EÚ v týchto rokoch čelila, by sme mohli tento nárast pripísať novým formám zločinných aktivít. V tomto prípade, by za nárast boli zodpovedné najmä skupiny, ktorých rozmach je spojený s novými možnosťami trestnej činnosti za pomoci internetu, či skupiny ktoré sa za posledné roky, v čase migračnej krízy, venovali prevádzkačstvu ilegálnych imigrantov. Ak by sme tieto čísla interpretovali týmto spôsobom, nutne by sme došli k záveru, že EÚ v priebehu rokov 2015 a 2016 nebola v boj s organizovaným zločinom úspešná. Navyše sa môže zdať, že tieto opatrenia, v dôsledku nedostatočnej miery reflexie meniaceho sa bezpečnostného prostredia, naopak prispeli k rozmachu organizovaných zločineckých skupín. Druhou možnou interpretáciou je, ako to v správe uviedol aj riaditeľ Europolu Rob Wainwright, že je tento nárast možné pripísať zlepšeniu schopnosti tajných služieb odhaľovať pôsobenie týchto skupín.⁸³ Podobne pozitívny pohľad má aj nezávislá správa, ktorú si dala vypracovať Komisia, ako hodnotenie Politického cyklu EÚ pre obdobie 2013 – 2017. Táto správa dospela k záveru, že cyklus splnil svoj hlavný cieľ, ktorým bolo posilnenie spolupráce medzi členskými štátmi v boji proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti. Politický cyklus EÚ viedol k zlepšeniu výmeny informácií, k zdieľaniu osvedčených postupov a k začatiu niekoľkých spoločných vyšetrení a operácií. Prispel aj

---

⁸² EUROPOL. SOCTA 2017: Crime in the age of technology. Europol, 2017, s. 7. Dostupné také z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017>

⁸³ TOMESŠ, Michel. V Evropě působí více než pět tisíc zločineckých skupin, varuje Europol. E15 [online]. 2017, s. 1. [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/v-evrope-pusobi-vice-nez-pet-tisic-zlocineckych-skupin-varuje-europol-1329788>

k budovaniu väzieb a dôvery to aj s tretími krajinami.⁸⁴

Zo správy Europolu o vlastnej činnosti za rok 2017 uverejnenej v máji 2018 vyplýva, že v roku 2017 pokračoval trend pozitívnych výsledkov. V oblasti závažnej a organizovanej trestnej činnosti, Europol v tomto roku poskytol operačnú podporu 769 operáciám. Z toho bolo 193 operácií zameraných na zločiny proti majetku, 173 operácií proti drogám a 96 operácií proti napomáhaniu ilegálnej imigrácií. Oproti predošlému roku tak počet operácií vzrástol o 16%. Kladne to hodnotili aj samotní vyšetrovatelia účastníci sa týchto operácií, ktorí v pravidelnom hodnotení udelili činnosti Europolu z 10 možných bodov 8,9, čo predstavuje oproti 8,5 bodom z minulého roka výrazne zlepšenie.⁸⁵

O niečo menej pozitívne pôsobí index korupcie, ktorý zostavuje Transparency International. Zatiaľ čo v roku 2015 v ňom členské štáty získali priemerne približne 65,5 bodu zo 100, v roku 2018 to bolo o bod menej. Najvýraznejšie sa situácia zhoršila v Maďarsku, ktoré v indexe v priebehu tohto obdobia stratilo až 6 bodov, no nedarilo sa ani Malte či Fínsku, ktoré prišli o 5 bodov. Stratou bodov v indexe zaznamenalo aj Belgicko, Dánsko, Nemecko, Írsko, Grécko, Chorvátsko, Cyprus, Švédsko, Slovensko, Poľsko, Holandsko a Luxembursko. Situácia sa teda viac či menej zhoršila vo viac než polovici členských štátoch. Litva, Španielsko, Portugalsko a Slovinsko, pri tom neznamenali žiaden posun. O tom, že sa situácia výrazne zlepšila, sa dá hovoriť len v prípade Talianska. To zaznamenalo 8 bodový nárast. Je ale nutné podotknúť, že na začiatku sledovaného obdobia v roku 2015, bolo Taliansko so ziskom 44 bodov hlboko pod priemerom členských štátov. Spomedzi členských štátov je na tom stále najhoršie Bulharsko s 42 bodmi, ktorému sa dlhodobo nedarí s korupciou efektívne bojovať.⁸⁶ Na základe týchto údajov je možné bezpečne konštatovať, že v oblasti boja proti korupcií EÚ za posledné roky, aj napriek novým opatreniam, nedosiahla uspokojivé výsledky.

Zaujímavé sú aj údaje o zločinnosti v členských štátoch. V roku 2014 sa podľa indexu zločinnosti na prvom mieste jednoznačne umiestnilo Írsko, ktoré dosiahlo 54 bodov pričom, 100 bodov predstavuje absolútnu kriminalitu a 0 bodov žiadnu kriminalitu.

---

⁸⁴ EUROPEAN COMMISSION. Sixth progress report towards an effective and genuine Security Union. 1. Brusel: EU, 2017, 11 s. COM(2017) 213 final, s. 5. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20170412_sixth_progress_report_towards_an_effective_and_genuine_security_union_en.pdf

⁸⁵ EUROPOL. Consolidated Annual Activity Report. Sofia, 2018. ISBN 978-92-9497-348-1, s. 26.

⁸⁶ TRANSPARENCY INT. Index 2018. Transparency [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/cpi2018>

S výrazným odstupom sa za ním umiestnili Francúzsko a Taliansko. Medzi najbezpečnejšie krajiny v tom čase patrila Malta so 14 bodmi, Rakúsko s 26 bodmi a Nemecko s 27 bodmi.⁸⁷ V indexe zo začiatku roka 2019, sú už tieto údaje výrazne odlišné. Väčšina členských štátov si oproti roku 2014 polepšila, najvýraznejším príkladom je práve Írsko, ktoré zaznamenalo 9 bodový pozitívny posun, čo pre neho znamenalo stratu nechceného prvenstva. O viac než 5 bodov si polepšilo aj Lotyšsko, Poľsko, Holandsko, Česko, Dánsko, Fínsko a Estónsko. V boji s kriminalitou ale neboli úspešne všetky štáty. Na čele tabuľky sa s 49 bodmi tento krát objavilo Švédsko, ktoré si oproti roku 2014 pohoršilo o alarmujúcich 11 bodov. Malta, ktorá bola v roku 2014 so 14 bodmi najúspešnejšou krajinou, sa v tomto období do roku 2019 prepadla na 34 bodov. Prepad zaznamenalo aj Nemecko, z 27 bodov získaných v roku 2014, to bolo v roku 2019 už 35 bodov.⁸⁸

V prípade Nemecka je paradoxné, že aj napriek tomu že sa medzi rokmi 2014 a 2019 výrazne prepadlo, v roku 2017 nemecké úrady registrovali 5,76 milióna trestných činov, čo je o takmer 611 tisíc menej než v roku 2016. To pre Nemecko predstavuje, od začiatkov vedenia spoločných štatistík v roku 1990, najvýraznejší medzi ročný pokles kriminality. Najvýraznejší pokles, až o 23% bol pritom zaznamenaný v prípade vlúpaní, nasledoval počet krádeží, kde nastalo zlepšenie takmer o 12% a mierne zlepšenie, o 2,5% percenta, bolo zaznamenané aj v prípade násilných trestných činov. Oproti tomu sa situácia medzi rokmi 2016 a 2017 výrazne zhoršila v oblasti boja proti drogám, kde zaznamenali 9% nárast deliktov spojených s drogami. Celkom nemecká polícia v roku 2017 registrovala 2,11 milióna podozrivých, pričom až tretina z nich nemala nemecké občianstvo. To predstavovalo oproti roku 2016 celkový 10% pokles a dokonca 40% pokles v počte podozrivých bez nemeckého občianstva.⁸⁹

V prípade Nemecka je zjavné, že zhoršenie týchto štatistík medzi rokmi 2014 a 2019 bolo vo veľkej miere ovplyvnené počtom ilegálnych imigrantov, ktorý v ňom v rokoch 2015 a 2016 hľadali útočisko, pričom sa dopúšťali rozličnej trestnej činnosti. Ak označíme

---

⁸⁷ NUMBEO. Crime index by country 2014. Numbeo [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: https://www.numbeo.com/crime/rankings_by_country.jsp?title=2014

⁸⁸ NUMBEO. Europe: Crime Index by Country 2019. Numbeo [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: https://www.numbeo.com/crime/rankings_by_country.jsp?title=2019@ion=150

⁸⁹ IDNES. Zločinnosť v Nemecku je na rekordním minimu, za rok klesla o desať percent. Idnes [online]. 23. April 2018, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/nemecko-kriminalita-statistika-2017.A180423_101935_zahranicni_aha

nemeckú rolu v týchto rokoch v súvislosti s migráciou za proaktívnu, teda že počet imigrantov v Nemecku bol priamym dôsledkom nemeckej politiky, tak musí nutne toto zhoršenie medzi rokmi 2014 a 2019 znamenať, že v rokoch 2015 a 2016 nemecký politici precenil vlastné možnosti a zlyhali tak v úlohe chrániť vlastných občanov. Ak naopak vychádzame z predpokladu, že nemecké politické kroky v súvislosti s migráciou mali len reaktívny charakter, teda že Nemecko v súlade so zásadami civilnej mocnosti, v tomto prípade multilateralizmu a ochrany základných práv, len reagovalo na globálne dianie, tak je nutné konštatovať, že nemecký politici a úrady neprecenili vlastné možnosti no naopak, sa im v roku 2017 podarilo efektívne prispôsobiť bezpečnostný rámec meniacej sa situácií a to najmä vďaka legislatívnym a operatívnym opatreniam na európskej úrovni.

4 Hodnotenie cieľov

4.1 Predchádzanie útokom

Na základe vyššie poskytnutých informácií je zrejme, že situácia na poly boja proti terorizmu sa od počiatku implementácie programu v oblasti bezpečnosti výrazne zlepšila. Príčiny tohto zlepšenia sú ale menej jednoznačné. Prvou z ponúkaných odpovedí je, že orgány a členské štáty EÚ dosiahli vďaka novej a agresívnej proti teroristickej legislatíve posilnenie už existujúcich nástrojov a vytvorenie nových postupov, ktoré sa navyše v krátkom čase naučili efektívne presadzovať. Prechod, od veľkých útokov organizovaných skupín k malým útokom jednotlivcov, by bol v tomto prípade výsledkom schopnosti bezpečnostných zložiek včas odhaľovať teroristickú činnosť a komplikovať tak prípravnú fázu týchto útokov. Mnoho útočníkov tak pred plánovaním, ktoré so sebou nesie riziko odhalenia, uprednostnili menej efektívny priamočiarejší postup.

Na druhej strane existuje možnosť, že tento pozitívny vývoj je dôsledkom mocenského úpadku ISIS, ako hlavného organizátora najhorších útokov za posledné roky. V takom prípade by to znamenalo, že stav vnútornej bezpečnosti v oblasti terorizmu je výsledkom vonkajších akcií najmä vojenského charakteru, do ktorých boli výraznou mierou zapojené aj tretie štáty, aliancie, povstalecké skupiny či iné subjekty stojace mimo EÚ.

Čo svedčí v prospech prvej alternatívy je fakt, že ISIS nieje jednou organizáciou, ktorá má voči štátom EÚ nepriateľské úmysly, vysoko aktuálnu hrozbu stále predstavuje aj Al – Kajda. V rokoch 2019 a 2020 sa navyše očakáva návrat ďalšej vlny zahraničných bojovníkov a len vo Francúzku prepustenie vyše 500 vezňov, ktorí budú v rámci boja proti terorizmu obrovským rizikom.⁹⁰ Navyše, sa pri nohých útokoch doposiaľ nepodarilo hodnoverne preukázať priame prepojenie ISIS s páchatel'mi útokov a je pravdepodobné, že v týchto prípadoch šlo zo strany ISIS len o vlastnú propagandu.

Odpoveďou je zdá sa, že tento pozitívny vývoj je v určitom pomere nerovnomernou kombináciou týchto dvoch možností, teda opatrení vnútorného aj vonkajšieho charakteru. Na základe údajov z roku 2018 a z prvých mesiacov roku 2019 tak môžeme bezpečne konštatovať, že sa EÚ a jej spojencom vo výraznej miere podarilo oslabiť schopnosť

⁹⁰ KLAUSEN, Jytte. Why Jihadist Attacks Have Declined in Europe. Foreign Affairs [online]. 2018, s. 1. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2018-12-19/why-jihadist-attacks-have-declined-europe>

teroristov páchať útoky a naplniť tak tento cieľ spojený s adaptáciou programu v oblasti bezpečnosti. Otáznym ale zostáva, na koľko je to zásluha posobenia globálnych faktorov, alebo zásluha bezpečnostných opatrení EÚ.

4.2 Obmedzovanie pôsobenia zločineckých skupín

Zodpovedať či EÚ naplnila toto očakávanie je o niečo komplikovanejšie. Pri hodnotení výsledkov implementácie sa ukázalo, že je hneď niekoľko možnosti interpretácie týchto údajov. Navyše, tieto údaje zo svojej povahy nemôžu vytvoriť komplexný a ucelený obraz o pôsobení zločineckých skupín v EÚ, pretože tie spoločné štatistiky nevedú. Aj napriek tomu je ale zrejme, že v jednotlivých oblastiach boja proti organizovanej trestnej činnosti, uvedených v predchádzajúcej kapitole, nastali kvalitatívne posuny rôznej intenzity. Zatiaľ čo sa EÚ darí účinne bojovať napríklad s krádežami, prehráva boj proti obchodu s drogami, či s korupciou. Čo je príčinou tejto polovičatosti?

Vzhľadom na sledované obdobie a priority programu je zjavné, že boj proti organizovanému zločinu sa nevyznačoval takou naliehavosťou a intenzitou ako boj proti terorizmu či počítačovej kriminalite. Od útokov v roku 2015 sa dá povedať, že debatám sprevádzajúcim implementáciu jednoznačne dominoval terorizmus. Aj v oblasti počítačovej kriminality sme zo strany EÚ sledovali postupný nárast pozornosti. Dôvodom boli najmä ruské informačné aktivity spojené s krízou na Ukrajine od roku 2014, či ruská snaha ovplyvňovať voľby vo viacerých členských štátoch, či USA.⁹¹ Opatrenia namierené proti organizovanému zločinu sa tak predovšetkým vyznačovali snahou postihnúť aj zvyšné dve priority programu. Navyše, sa podľa medzinárodného charakteru zločineckých organizácií v EÚ ukázalo, že aj riešenie problému v podobe organizovaného zločinu si vyžaduje akcie navonok a to najmä v podobe užšej spolupráce v justičných a policajných oblastiach s tretími krajinami.

Aj napriek partikulárnym zlepšeniam je nutné konštatovať, že v obmedzovaní materiálneho a geografického pôsobenia zločineckých skupín EÚ nebola úspešná natoľko, ako v prípade boja proti terorizmu. Zdá sa, že súčasné inštitucionálne a operatívne možnosti EÚ, aj napriek posilneniu, stále nepredstavujú dostatočne efektívny nástroj v potieraní organizovanej trestnej činnosti.

---

⁹¹ ŘEHKA, Karel. Informační válka. 1. Praha: Academia, 2017. ISBN 978-80-200-2770-2, s. 187.

4.3 Vytvorenie bezpečnostnej únie

To, čo sa ukázalo byť charakteristické, ako pre boj proti organizovanému zločinu tak aj pre boj proti terorizmu, je prepojenie vnútornej a vonkajšej dimenzie bezpečnosti. Tento jav je v dôsledku povahy súčasných hrozieb, pevne spojený s problematikou bezpečnosti. Stieranie rozdielu medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou vytvára bezpečnostné kontinuum, v ktorom je ťažké rozlíšiť domáce a zahraničné hrozby, alebo vojenské od tých civilných. Toto nové a komplexné bezpečnostné prostredie predstavuje pre EÚ výzvu, aby sa stala v oblasti bezpečnosti platným hráčom, a aby ako taká prinášala členským štátom určitú nadhodnotu.⁹² V odbornej literatúre sledujeme reflexiu tohto fenoménu už niekoľko rokov. Medzi autorov venujúcich sa tejto problematike, patrí napríklad Anderson⁹³, Rees⁹⁴, Trauner⁹⁵ a mnoho ďalších.

V súvislosti s týmto prepojením dimenzií bezpečnosti je preto otázne, na koľko sa EÚ dokáže v tomto novom bezpečnostnom prostredí spolupodieľať na zaistovaní bezpečnosti členských štátov. Pri hodnotení výsledkov programu v oblasti bezpečnosti sa ukázalo, že je EÚ vo výraznej miere stále odkázaná na subjekty stojace mimo nej. Či už ide o hrozbu terorizmu alebo organizovaného zločinu, schopnosť čeliť im si vyžaduje širokú medzinárodnú kooperáciu. Tvrdenia o vytvorení bezpečnostnej únie, preto zo strany EÚ pôsobia mierne nadsadene. Momentálna miera integrácie zdá sa nepostačuje na úplnú elimináciu rizika, ktoré je s týmito hrozbami spojené.

EÚ v súčasnosti stojí pred obtiažne riešiteľným problémom. Ak chce vytvoriť efektívnejší bezpečnostný rámec, musí prijať aj opatrenia, ktoré môžu znížiť mieru ochrany základných práv. Sprisňovanie bezpečnosti na úkor základných slobôd sledujeme najmä v krajinách, ktorých demokratický charakter je ľahko spochybniteľný. Práve demokratický deficit je pritom jedným zo základných argumentov kritikov EÚ. Najst' zdravú mieru bude preto pre štáty EÚ v najbližších rokoch mimoriadne náročné. Dokonca je otázne, či súčasne limity

---

⁹² SHEPHERD, Alistair J.K. CSDP and the internal-external security nexus. CHAPPEL, Laura, Jocelyn MAWDSLEY a Petar PETROV. *The EU, Strategy and Security Policy: Regional and strategic challenges*. 1. Abingdon, UK: Routledge, 2016, s. 87-103. ISBN 978-1-138-89948-3, s. 88.

⁹³ ANDERSON, M. *Internal and External Security in the EU: Is there any longer distinction? The changing Politics of European Security: Europe Alone?* Basingstoke: Palgrave, 2007, s. 31-47.

⁹⁴ REES, W. *Inside Out: The external face of the EU internal security policy*. *European Integration*. 2008, 30(1), 97-111.

⁹⁵ TRAUNER, F. *The Internal-External Security Nexus: More coherence after Lisbon?* Paris, 2011. Occasional Paper. EU institute for Security Studies.

spoločného európskeho projektu, vôbec umožňujú vytvorenie dostatočne efektívneho bezpečnostného rámca. Hrozby navyše nedopadajú na všetky štáty rovnomerne. To, čo štáty zasiahnuté teroristickými útokmi považujú za nutné opatrenie, môžu štáty nezasiahnuté týmto útokmi považovať naopak za snahu okliešťovať ich suverenitu. Riešením môže byť takzvaná dvojrychlostná EÚ, avšak v takom prípade hrozí bilaterilizácia vzťahov a ohrozenie EÚ ako spoločného nadnárodného projektu. Znepokojujúci je aj strategický ústup USA, ako hlavného piliera európskej bezpečnosti. Európska bezpečnosť bez USA je v krátkodobom horizonte nepredstaviteľná a zdá sa, že doposiaľ neexistuje žiadna skutočná alternatíva. Budovanie bezpečnostnej únie tak bude jednoznačne plán, presahujúci 5 ročný rámec tohto programu.

Záver

Program v oblasti bezpečnosti na obdobie 2015 a 2020 sa doposiaľ dá považovať za úspešný. Množstvo legislatívnych opatrení jednoznačne posilnilo možnosti EÚ čeliť súčasným hrozbám. Budovanie EÚ ako entity schopnej pridávať nadhodnotu v oblasti bezpečnosti ale naráža na limity, ktoré predstavujú najmä národné záujmy jednotlivých členských štátov, ale aj záujmy ostatných globálnych aktérov. Emócie, ktoré v posledných rokoch sprevádzajú diskusiu o európskej bezpečnosti, pritiahli množstvo populistických politikov, ktorých hlavným cieľom je predovšetkým vlastná propagácia. V diskusiách, ktorej vládnu emotívne postoje je ťažké presadiť sa s racionálnymi argumentami. EÚ preto dnes čelí viac potrebe presvedčiť vlastných občanov o výhodnosti a nevyhnutnosti ďalšej integrácie, než neschopnosti nájsť technicky dostatočne efektívne opatrenia. Tento zápas o bezpečnostnú úniu tak zároveň predstavuje zápas o európske hodnoty a vieru, že spoločný postup je tou jedinou možnosťou ako zabezpečiť, že EÚ ostane relevantným globálnym hráčom aj v budúcnosti. Idea, že jednotlivé členské štáty dokážu na súčasné komplexné hrozby reagovať lepšie, ako by tomu bolo na európskej úrovni, je s prihliadnutím na medzinárodný charakter týchto hrozieb len ilúziou. Absencia argumentov ale nebráni tomu, aby si túto ilúziu osvojovalo stále viac občanov EÚ.

Zrkadlo jednoznačne nastaví bližšie sa voľby do Európskeho parlamentu. Z nedávneho prieskumu vyplynulo, že populistov či krajnú pravicu sa chystá voliť až 10,3% voličov, čo predstavuje najpočetnejšiu skupinu. Ďalších 6,2% sa v prieskume stotožnilo s radikálnou ľavicou a 4,4% s hnutím Zelených. Väčšina respondentov vie ale presne, ktorú stranu voliť nechce, len 6,3% opýtaných určilo konkrétnu stranu, pre ktorú chcú hlasovať, zatiaľ čo 49% menovalo zoskupenia, ktoré voliť nebudú.⁹⁶ Tieto údaje posobia jednoznačne znepokojujúco a dá sa povedať, že za nárastom preferencií antisystémových zoskupení vo výraznej miere stoja práve otázky spojené s bezpečnosťou. Tento program platný v kľúčovom období hral teda významnejšiu rolu, než sa na prvý pohľad môže zdať. Skutočné zhodnotenie, či sa EÚ podarilo posilniť bezpečnostný rámec a súčasne nestratiť podporu vlastných občanov, ukážu nadchádzajúce voľby.

---

⁹⁶ ZBAVITELOVÁ, Gita. Každý desiaty Evropan chce v eurovoľbách hlasovať pro ultrapravicové a populistické strany. Český rozhlas Plus [online]. Praha, 2019, , 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/kazdy-desaty-evropan-chce-v-eurovolbach-hlasovat-pro-ultrapravicove-a-7909596>

Použitá literatura

ANDERSON, M. Internal and External Security in the EU: Is there any longer distinction? *The changing Politics of European Security: Europe Alone?* Basingstoke: Palgrave, 2007, s. 31-47.

AVRAMOPOULOS, Dimitris a Julian KING. *Remarks by Commissioner Avramopoulos and Commissioner King at the press conference on the 16th Security Union Progress Report*. Brusel: European Commission, 2018, 1 s. SPEECH/18/6088. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-18-6088_en.htm

BASRA, Rajan a Peter R. NEUMANN. Pasts, Terrorist Futures: European Jihadists and the New Crime-Terror Nexus. *Perspectives on Terrorism*. 2016, **10**(6), 22-40.

BEDNÁROVÁ, Lucie. EU chce zabránit zneužívání fondů. Europoslanci do boje s korupcí podpořili žalobkyni z Rumunska. *Info.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.info.cz/evropska-unie/eu-chce-zabranit-zneuzivani-fondu-europoslanci-do-boje-s-korupci-podporili-zalobkyni-z-rumunska-40615.html>

BUREŠ, Oldřich. *EU counterterrorism policy: a paper tiger?* 1. Burlington, USA: Ashgate, 2011. ISBN 978-1-4094-1123-9.

CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ a Lucie HÁKOVÁ. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu*. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80-7338-155-4.

CEJP, Martin. *Organizovaný zločin v České republice III*. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. ISBN 80-7338-027-7.

CONSILIUM. Regulace používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR). *Consilium.europa* [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/passenger-name-record/>

CONSOLIUM. Úřad evropského veřejného žalobce. *Consilium.europa* [online]. 2017, , 1. [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eppo/>

COUNCIL OF THE EU. *Migrant smuggling: Council approves a set of measures to fight smuggling networks*. Brussels: General Secretariat of the Council, 2018. PRESS RELEASE 753/18. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/06/migrant-smuggling-council-approves-a-set-of-measures-to-fight-smuggling-networks/pdf>

DRULÁKOVÁ, Radka a Markéta VOTOUPALOVÁ. *Vnitřní bezpečnost Evropské unie: prostor svobody, bezpečnosti a práva*. 3. přepracované vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, nakladatelství Oeconomica, 2018. ISBN 978-80-245-2280-7.

EPP. Establishment of a special committee on terrorism overwhelmingly approved by the European Parliament. *EPP group in the European Parliament* [online]. 2017 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.eppgroup.eu/newsroom/news/ep-approves-establishment-of-special-committee-on-terrorism>

EUROACTIV. Zbraňová směrnice EU: Od kritizovaného návrhu až po výsledný kompromis. *Euroactiv* [online]. 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/vnitro-a-spravedlnost/linksdossier/zbranova-smernice-eu-od-kritizovaneho-navrhu-az-po-vysledny-kompromis/>

EUROPEAN COMMISSION. *Security Union: Commission welcomes the agreement on enhanced rules to fight terrorist financing*. Brusel: European Union, 2019. IP/19/1049. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1049_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Closing security information gaps: new EU rules on Passenger Name Record (PNR) data* [online]. 2018, , 2 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20180524_security-union-new-eu-rules-pnr_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *Standard Eurobarometer 82: Public opinion in the European Union*. Brusel, Belg.: TNS opinion & social, 2014. ISBN 978-92-79-46182-8.

EUROPEAN COMMISSION. Anti-Corruption report. *Ec.europa.eu* [online]. 2018, , 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report_en

EUROPEAN COMMISSION. Drugs policy: Drugs in facts and figures. *Ec.europa* [online]. 2018, , 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/drug-control_en

EUROPEAN COMMISSION. E-evidence – cross-border access to electronic evidence: Improving cross-border access to electronic evidence. *Ec.europa.eu* [online]. 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/e-evidence-cross-border-access-electronic-evidence_en

EUROPEAN COMMISSION. *Communication from the commission to the European parliament and the Council: on an Action Plan for strengthening the fight against terrorist financing*. 1. Štrasburk, FR: European Commision, 2016, 15 s. COM(2016) 50 final. Dostupné také z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e6e0de37-ca7c-11e5-a4b5-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

EUROPEAN COMMISSION. *Eighteenth Progress Report towards an effective and genuine Security Union*. Brusel: EU, 2019. COM(2019) 145 final. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20190320_com-2019-145-security-union-update-18_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *EU Action Plan against migrant smuggling (2015 - 2020)*. Brusel: EU, 2015, 11 s. COM(2015) 285 final. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eu_action_plan_against_migrant_smuggling_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *European Agenda on Security: Commission takes action to combat terrorism and illegal trafficking of firearms and explosives*. Brusel, 2015. IP/15/6218. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6218_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *European Commission strengthens control of firearms across the EU*. Brusel, 2015. IP/15/6110. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6110_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Implementing the European Agenda on Security: EU action plan against illicit trafficking in and use of firearms and explosives*. Brusel, 2015, 16 s. COM(2015) 624 final. Dostupné také z: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-624-EN-F1-1.PDF>

EUROPEAN COMMISSION. *Press release: Commission takes steps to strengthen EU cooperation in the fight against terrorism, organised crime and cybercrime*. 1. Štrasburk: EU, 2015, 3 s. IP/15/4865. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4865_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Security Union: Commission proposes to reinforce the Schengen Information System to better fight terrorism and cross-border crime*. Brusel: European Union, 2016, 3. s. IP/16/4402. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4402_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Security Union: Cracking down on the illegal import of cultural goods used to finance terrorism*. Brusel: European Union, 2015. IP/17/1932. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1932_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Security Union: Protecting public spaces*. Brusel: EU, 2018, 3 s. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20180308_security-union-protecting-public-spaces_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *Security Union: Strengthened Schengen Information System adopted*. Brusel: European Union, 2018, 2 s. IP/18/6450. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6450_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Security Union: Strengthened Schengen Information System adopted*. Brusel: European Union, 2018, 2 s. IP/18/6450. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6450_en.htm

EUROPEAN COMMISSION. *Sixth progress report towards an effective and genuine Security Union*. 1. Brusel: EU, 2017, 11 s. COM(2017) 213 final. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20170412_sixth_progress_report_towards_an_effective_and_genuine_security_union_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *Special Eurobarometer 432: Europeans' attitudes towards security*. Brusel, Belg.: TNS opinion & social, 2015. ISBN 978-92-79-46622-9.

EUROPEAN COMMISSION. *Stronger and Smarter Information Systems for Borders and Security*. Brusel, 2016, 25 s. COM(2016) 205 final. Dostupné také z:

https://www.eulisa.europa.eu/Newsroom/News/Documents/SB-EES/communication_on_stronger_and_smart_borders_20160406_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *The European Agenda on Security*. 1. Strasbourg, FR: EU, 2015, 21 s. COM(2015) 185 final. Dostupné také z:

<http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>

EUROPEAN PARLIAMENT. Approximation of criminal sanctions against environmental crime. *Europarl.europa*. [online]. 2019, , 4 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z:

<http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-area-of-justice-and-fundamental-rights/file-criminal-sanctions-against-environmental-crime-approximation>

EUROPEAN PARLIAMENT. Mutual recognition of freezing and confiscation orders.

In: *Marinacastellaneta.it* [online]. 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z:

http://www.marinacastellaneta.it/blog/wp-content/uploads/2018/11/EPRS_BRI2018628225_EN.pdf

EUROPEAN PARLIAMENT. Review of the framework decision on terrorism. *Europarl.europa* [online]., 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z:

<http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-area-of-justice-and-fundamental-rights/file-review-of-the-framework-decision-on-terrorism>

EUROPEAN PARLIAMENT. Terrorism in the EU: terror attacks, deaths and arrests. *European parliament News* [online]. 2018 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z:

<http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/security/20180703STO07125/terrorism-in-the-eu-terror-attacks-deaths-and-arrests>

EUROPEAN PARLIAMENT. *European Parliament resolution of 25 October 2011 on organised crime in the European Union*. Strasbourg: EU, 2011. (2010/2309(INI)).

Dostupné také z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2011-0459+0+DOC+XML+V0//EN>

EUROPEAN UNION. *Directive of the European parliament and of the Council: on the use of passenger name record (PNR) data for the prevention, detection, investigation and prosecution of terrorist offences and serious crime*. Brusel, Belg.: Official Journal of the European Union, 2016. (EU) 2016/681. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0681&from=cs>

EUROPEAN UNION. *Treaty on European Union*. In: Maastricht, Hol., 1993. Dostupné také z: https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf

EUROPOL. Europol staff numbers. In: *Europol.europa* [online]. Haag, Hol.: Europol, 2018 [cit. 2019-05-06]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/statistics-data>

EUROPOL. Financial intelligence unit – FIU.NET. *Europol.europa* [online]. Haag, Hol.: Europol, 2016 [cit. 2019-05-06]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/financial-intelligence-units-fiu-net>

EUROPOL. *Consolidated Annual Activity Report*. Sofia, 2018. ISBN 978-92-9497-348-1.

EUROPOL. *Enhancing counter terrorism capabilities at EU level: European Counter Terrorism Centre (ECTC) at Europol and counter terrorism related information sharing*. Brusel, Belg.: Council of the European union, 2015, 20 s. 14244/15. Dostupné také z: <http://www.statewatch.org/news/2015/nov/eu-council-europol-ECTC-14244-15.pdf>

EUROPOL. *European counter terrorism centre - ECTC* [online]. In: . EU, s. 1. [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-counter-terrorism-centre-ectc>

EUROPOL. *Operation Archimedes* [online]. EUROPOL. 2014, , 1 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/europol-in-action/operations/operation-archimedes>

EUROPOL. *SOCTA 2013: EU Serious and Organised Crime Threat Assessment*. Europol, 2013. Dostupné také z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017>

EUROPOL. *SOCTA 2017: Crime in the age of technology*. Europol, 2017. Dostupné také z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017>

EURÓPSKA ÚNIA. *Nařízení evropského Parlamentu a Rady o Evropské pohraniční a pobřežní stráží a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 a rozhodnutí Rady 2005/267/ES*. Brusel: EU, 2016. 2015/0310 (COD).

Dostupné také z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-29-2016-INIT/cs/pdf>

EUROSKOP. Spravedlnost, svoboda a bezpečnost v říjnu 2018. *Euroskop* [online]. 2018, s. 1 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z:

<https://www.euroskop.cz/13/32083/clanek/spravedlnost-svoboda-a-bezpecnost-v-rijnu-2018/>

GUS, Martin. *Essentials of terrorism : concepts and controversies*. 4. Los Angeles, USA: SAGE, 2017. ISBN 978-1-5063-3097-6.

HANRAHAN, Mark a Jessica WANG. Number of fatal terrorist attacks in western Europe increasing, data show. *Reuters*[online]. 2017 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z:

<https://www.reuters.com/article/us-europe-attacks/number-of-fatal-terrorist-attacks-in-western-europe-increasing-data-show-idUSKBN19X1QO>

HARTMANN, Philip J. a Viktoria LAMTEVA. The Fight Against Organized Crime. *European Generation* [online]. 2018 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z:

<https://www.europeangeneration.eu/single-post/2018/10/21/The-Fight-Against-Organized-Crime-Article-Series---The-European-Union>

IDNES. Zločinnost v Německu je na rekordním minimu, za rok klesla o deset procent. *Idnes* [online]. 23 April 2018 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/nemecko-kriminalita-statistika-2017.A180423_101935_zahranicni_aha

JUNCKER, Jean-Claude. *A new start for Europe*. Štrasburk, FR: European commission, 2014.

- KLAUSEN, Jytte. Why Jihadist Attacks Have Declined in Europe. *Foreign Affairs* [online]. 2018 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2018-12-19/why-jihadist-attacks-have-declined-europe>
- MAKARENKO, Tamara. The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organised Crime and Terrorism. *Global Crime*. 2004, 6(1), 17.
- NBC. Fourth victim dies following Utrecht tram attack. *NBC News* [online]. 2019 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/world/fourth-victims-dies-following-utrecht-tram-attack-n988491>
- NUMBEO. Crime index by country 2014. *Numbeo* [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: https://www.numbeo.com/crime/rankings_by_country.jsp?title=2014
- NUMBEO. Europe: Crime Index by Country 2019. *Numbeo* [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: https://www.numbeo.com/crime/rankings_by_country.jsp?title=2019@ion=150
- PAOLI, Letizia. The Paradoxes of Organized Crime. *Crime, Law, and Social Change*. 2002, 37(1), 51-97.
- PELTIER, Elian a Aurelien BREEDEN. France Declares Strasbourg Shooting an Act of Terrorism. *The New York Times* [online]. 2018 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/12/12/world/europe/france-strasbourg-shooting.html>
- PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 3., rozš. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-889-5.
- PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie (právní náhled)*. 1. Praha, ČR: Linde Praha, 2006. ISBN 80-7201-615-6.
- RADA EU. Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS): Rada přijala nařízení. *Consilium.europa* [online]. 2018, s. 2 [cit. 2019-05-07]. TISKOVÁ ZPRÁVA 504/18. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/09/05/european-travel-information-and-authorisation-system-etias-council-adopts-regulation/pdf>

RADA EU. *Akčný plán EÚ na boj proti drogám na obdobie rokov 2017–2020*. Brusel: EU, 2017, 38 s. (2017/C 215/02). Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XG0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XG0705(01)&from=EN)

RADA EU. *Evropská pohraniční a pobřežní stráž: konečné schválení*. 2016, 3 s. 510/16. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/09/14/european-border-coast-guard/pdf>

RADA EU. *Schengenský hraniční kodex: Rada přijala nařízení k posílení kontrol na vnějších hranicích*. General Secretariat of the Council, 2017. TISKOVÁ ZPRÁVA 113/17. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/03/07/regulation-reinforce-checks-external-borders/pdf>

RADA EU. *Systém vstupu/výstupu: konečné přijetí Radou*. General Secretariat of the Council, 2017. TISKOVÁ ZPRÁVA 671/17. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/11/20/entry-exit-system-final-adoption-by-the-council/pdf>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Politický cyklus Eu určený k boji proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti*. Brusel: EU, 2014. 10.2860/49958. Dostupné také z: <https://www.consilium.europa.eu/media/30212/qc0114638csn.pdf>

REES, W. Inside Out: The external face of the EU internal security policy. *European Integration*. 2008, **30**(1), 97-111.

ROTHMAN, Katie. The Crime-Terror Nexus in the Czech Republic and Slovakia. *Crimeterrornexus* [online]. London, UK: Panta Rhei Research Ltd., 2018 [cit. 2019-05-06]. Dostupné z: https://crimeterrornexus.com/wp-content/uploads/2018/06/Crime-Terror-Nexus-in-the-Czech-Republic-Slovakia_English-Version.pdf

ŘEHKA, Karel. *Informační válka*. 1. Praha: Academia, 2017. ISBN 978-80-200-2770-2.

SHEPHERD, Alistair J.K. CSDP and the internal-external security nexus. CHAPPEL, Laura, Jocelyn MAWDSLEY a Petar PETROV. *The EU, Strategy and Security Policy: Regional and strategic challenges*. 1. Abingdon, UK: Routledge, 2016, s. 87-103. ISBN 978-1-138-89948-3.

SPEECH/14/567. Dostupné také z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-567_en.htm

TOMEŠ, Michel. V Evropě působí více než pět tisíc zločineckých skupin, varuje Europol. *E15* [online]. 2017, , 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/v-evrope-pusobi-vice-nez-pet-tisic-zlocineckych-skupin-varuje-europol-1329788>

TRANSPARENCY INT. Index 2018. *Transparency* [online]. [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/cpi2018>

TRAUNER, F. *The Internal-External Security Nexus: More coherence after Lisbon?* Paris, 2011. Occasional Paper. EU institute for Security Studies.

ZBAVITELOVÁ, Gita. Každý desátý Evropan chce v eurovolbách hlasovat pro ultrapravicové a populistické strany. *Český rozhlas Plus* [online]. Praha, 2019, , 1 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/kazdy-desaty-evropan-chce-v-eurovolbach-hlasovat-pro-ultrapravicove-a-7909596>

ZEP. Nadnárodní organizovaný zločin: “Evropský problém potřebuje evropské řešení”. *Zpravodajství Evropský parlament* [online]. 2013 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/nadnarodni-kriminalita/20130913STO19815/nadnarodni-organizovany-zlocin-evropsky-problem-potrebuje-evropske-reseni?fbclid=IwAR10aycpYrBlbst8BI0HQZ5bAmPCUxilnz8uufwYFsQkMzRqrRmi2VJ4CHg>

Teze bakalárskej práce

Pozn. Od predpokladaného projektu som sa do istej miery odchýlil z dôvodu bližšej špecifikácie témy a taktiež v rámci snahy skvalitniť obsah.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNIICH VĚD

Institut politologických studií

Katedra mezinárodních vztahů

Projekt bakalárskej práce

Boris Wilde

Zmeny v bezpečnostnej politike EU

Praha 2017

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jan Karlas, M.A., Ph.D.

Zařazení práce

Vysoká škola:	Univerzita Karlova v Praze
Fakulta:	Fakulta sociálních věd
Institut:	Institut politologických studií
Katedra:	Katedra mezinárodních vztahů
Název práce v slovenčine:	Zmeny v Bezpečnostnej politike EU
Název práce v angličtině:	The Changes in EU security policy
Druh práce:	Bakalárska práca
Jazyk práce:	slovenčina

Autor:	Boris Wilde
Studijní program:	Politologie
Studijní obor:	Politologie a mezinárodní vztahy
Druh studia:	Bakalářské
Akademický rok:	2016/2017

Zdôvodnenie výberu práce

Tému som si vybral z niekoľkých dôvodov:

Prvým dôvodom je, že je téma aktuálna a dynamická a ako taká je do istej miery nevyčerpatel'ná. Ponúka priestor pre kreativitu a hľadanie nových spojitostí v množstve dostupných zdrojov a preto môže byť práca na nej zábavou.

Druhým dôvodom je, že sa ma tieto otázky ako európana osobne dotýkajú a preto cítim, že venovať sa im nie je strata času. Záleží mi na budúcnosti nášho kontinentu a preto by som rád do verejnej diskusie o týchto dôležitých otázkach prispel. Diskusia o týchto problémoch navyše bohužiaľ často prebieha na úrovni emócií a populizmu a preto je vedecký prístup k ich skúmaniu základnou podmienkou presunutia tejto diskusie do racionálnej roviny.

Tretím dôvodom je testovať vlastné znalosti a pokúsiť sa na konkrétnej politike EÚ komplexne analyzovať a zhodnotiť najrelevantnejšie vstupy a výstupy jej tvorby.

Predpokladaný cieľ

Cieľom práce je v prvom rade analyzovať posun v bezpečnostnej politike EU a hľadať jeho možné príčiny ako aj poukázať na dôsledky ktoré tieto zmeny priniesli. Nasledujúce jednotlivé čiastkové ciele uvedené nižšie nie sú radené hierarchicky podľa dôležitosti, ale vychádzajú z predpokladanej štruktúry práce a zmyslu jednotlivých častí.

1. Identifikovať a analyzovať príčiny zmien v bezpečnostnej politike EU.
2. Kategorizovať zmeny (pre účely práce)
3. Analyzovať konkrétne posuny vo vybraných oblastiach bezpečnostnej politiky
4. Zhodnotiť dôsledky a funkčnosť prípadných prijatých opatrení

Metodológia práce

V práci na začiatku induktívnou metódou kategorizujem zmeny ktorým sa budem ďalej venovať. Následne kvalitatívnou analýzou ukážem skutočnú povahu týchto zmien a odkryjem ich príčiny. V ďalšej časti budem analyzovať posun v politike EÚ v otázkach bezpečnosti a hľadať súvislosť s kategorizovanými hrozbami. V poslednej časti budem predovšetkým kvantitatívnymi indikátormi hodnotiť dopad a efektivitu daných zmien a v závere zhodnotím dosiahnuté poznatky.

Základná charakteristika témy

V posledných rokoch sa bezpečnostná situácia vo svete mení. Hrozby sa stávajú čoraz viac hybridnými a je ťažké nachádzať riešenia na národnej úrovni. Zmena povahy týchto hrozieb, či už ide o migráciu, terorizmus či kybernetické útoky alebo agresívnu zahraničnú politiku Ruskej federácie, núti štáty k prehĺbovaniu už existujúcej spolupráce či budovaniu úplne nových štruktúr a mechanizmov. Výnimkou nie sú ani štáty EÚ, ktoré čelia výzve naučiť sa spolu efektívnejšie kooperovať v otázkach bezpečnosti a pri tom udržať vysoký štandard ochrany práv svojich občanov a osôb z tretích krajín. Tento proces je ale komplexný a dlhotrvajúci a preto je nutné čo najlepšie spoznať povahu nových hrozieb, odhaliť ich príčiny a analyzovať prijaté opatrenia a posúdiť ich funkčnosť.

Predpokladaná štruktúra práce

1. Úvod
2. Výber zmien a ich príčiny (podľa aktuálneho vývoja)
  - I. Zmena č. 1
  - II. Zmena č. 2
  - III. Zmena č. 3
3. Analýza zmien
  - I. Zmena č. 1
  - II. Zmena č. 2
  - III. Zmena č. 3

4. Dôsledky a funkčnosť zmien
  - I. Zmena č. 1
  - II. Zmena č. 2
  - III. Zmena č. 3
5. Záver

Základná literatúra

1. *Policy-making in EU security and defense: an institutional perspective*
Hylke Dijkstra - Palgrave Macmillan – 2013
2. *European DEFENCE AGENCY: arming europe*
Routledge - 2017
3. *Explaining the EU's Common Security and Defence Policy: Theory in Action* - Kurowska Xymena – 2011
4. *The European Security and Defense Policy: a path to integration?*
James Lamond – 2008
5. *Towards an EU global strategy: background, process, references*
Antonio Missiroli-Federica Mogherini - European Union Institute for Security Studies – 2015
6. *Crisis rooms: towards a global network?*
Ptryk Pawlak-Amir Abdulla - Iss – 2014
7. *Foreign Policy Analysis – 2016 - : Alden, Dr. Chris*

8. *European security and defence policy: an implementation perspective*
Javier Solana-Michael Merlingen-Rasa Ostrauskaite - Routledge - 2011

9. *European Union peacebuilding and policing governance and the European security and defence policy*
Michael Merlingen-Rasa Ostrauskaite - Routledge – 2010

10. *The EU and military operations a comparative analysis*
Katarina Engberg - Routledge, Taylor & Francis Group - 2015